

Gerechtshof Den Haag

Zaaknummer/rolnummer: 200.347.782/01

Datum rolzitting: 14 januari 2025

**MEMORIE VAN GRIEVEN TEVENS
HOUDENDE WIJZIGING VAN EIS**

Inzake

STICHTING PRIVACY FIRST, gevestigd en
kantoorhoudende te Amsterdam,

Eiseres,

Advocaat: mr. I. Hajema, mr. S. E. J. P. van den
Berg, mr. A. van Vugt en mr. L.J. Böhmer

tegen

DE STAAT DER NEDERLANDEN, zetelende te
Den Haag,

Gedaagde,

Advocaten: mr. C. Bitter en mr. T. Gillhaus

Inhoud

1.	Inleiding – kern van het geschil	2
2.	Artikel 8 EVRM en artikelen 7 en 8 handvest.....	3
2.1	Artikel 8 EVRM	3
2.2	Artikelen 7 en 8 Handvest.....	6
3.	Artikel 126jj SV	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Totstandkoming Wet ANPR en artikel 126jj Sv	9
3.3	Inhoud artikel 126jj Sv en werking in de praktijk	10
3.4	Zeer beperkte toetsing artikel 126jj Sv aan vereisten artikel 8 EVRM.....	12
3.5	Evaluatie artikel 126jj Sv.....	14
4.	Grievens	20
4.1	Grief 1 – de inmenging die artikel 126jj Sv vormt is niet bij wet voorzien	20
4.2	Grief 2 – artikel 126jj Sv voorziet niet in een dwingende maatschappelijke behoefte	21
4.3	Grief 3 – artikel 126jj Sv voldoet niet aan het vereiste van proportionaliteit	23
4.4	Grief 4 – artikel 126jj Sv voldoet niet aan het vereiste van subsidiariteit.....	28
4.5	Grief 5 - motiveringsgebrek omtrent de 'beoordelingsruimte' (<i>margin of appreciation</i>)	30
4.6	Grief 6 – rechtspraak EHRM end-to-end safeguards wel van toepassing.....	32
4.7	Grief 7 – artikel 126jj Sv voldoet niet aan de vereisten van artikelen 7 en 8 Handvest	34
4.8	Grief 8 – aan artikel 126jj Sv kleven ernstige uitvoeringsgebreken	38
4.9	Grief 9 – De rechtbank past een onjuiste verdeling van de stelplicht en bewijslast toe	40
5.	Toelichting vordering.....	41
6.	Conclusie	42

1. INLEIDING – KERN VAN HET GESCHIL

1. Op 1 januari 2019 is de *Wet vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie* (de "**Wet ANPR**") in werking getreden. Deze wet voegt artikel 126jj toe aan het Wetboek van Strafvordering (hierna: "**artikel 126jj Sv**"). Op grond van dit artikel en de daarop gebaseerde regelgeving is het toegestaan om ongericht en massaal kentekens, locaties, tijdstippen van vastlegging en foto-opnames van passerende voertuigen (hierna: "**Passagegegevens**") vast te leggen, 28 dagen op te slaan in een database en te raadplegen.
2. Artikel 126jj Sv vormt een ernstige inbreuk op artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens ("**EVRM**") en artikelen 7 en 8 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het "**Handvest**"). De omvangrijke inmenging op de in artikel 8 EVRM en de artikelen 7 en 8 Handvest neergelegde rechten staat niet in verhouding tot het zeer beperkte belang dat artikel 126jj Sv heeft voor de opsporing. Ook voorziet artikel 126jj Sv in onvoldoende waarborgen om misbruik van de maatregel te voorkomen en worden de beperkte waarborgen die gelden vaak niet nageleefd.
3. Dat de politie, onder het mom van "het doel heiligt de middelen", wel vaker wettelijke waarborgen niet naleeft en daarmee vergaande inbreuken maakt op het recht van privacy van burgers volgt uit het recente artikel van het platform voor onafhankelijke onderzoeksjournalistiek, *Follow the Money*, "*De politie bewaart alles, van iedereen, altijd. Dat is in strijd met de wet*" d.d. 16 oktober 2024 (**Productie PF-005**). In dit artikel publiceert Follow the Money haar bevindingen naar aanleiding van een onderzoek naar de Wet Politiegegevens (de "**Wpg**"). Uit het onderzoek van Follow the Money volgt dat de politie al jaren *willens en wetens* de Wpg niet naleeft. In 2018 is door de toenmalige korpsleiding van de politie besloten om geen politiegegevens meer te vernietigen omdat dit mogelijk het onderzoek naar onopgeloste *cold cases* zou belemmeren. Het gevolg van deze beslissing is dat de politie – in strijd met de wet – de gegevens van miljoenen Nederlanders ("*tot details over je huisdier aan toe*") – bewaart.
4. Bij dagvaarding van 25 januari 2023 (de "**Dagvaarding**") heeft Stichting Privacy First ("**Privacy First**") de Staat der Nederlanden (de "**Staat**") gedagvaard voor de rechtbank Den Haag (de "**rechtbank**"). In de procedure vorderde Privacy First (onder meer) de onverbindendverklaring van artikel 126jj Sv, omdat dit artikel een ernstige inbreuk vormt op de in artikel 8 EVRM en artikelen 7 en 8 Handvest neergelegde rechten. De rechtbank heeft de vorderingen van Privacy First bij vonnis van 29 mei 2024 (het "**Vonnis**") afgewezen. Het Vonnis bevat echter verschillende feitelijke en juridische onjuistheden. Daarnaast zijn diverse overwegingen van de rechtbank onvoldoende gemotiveerd, althans onbegrijpelijk. Bij dagvaarding van 28 augustus 2024 (de "**Appeldagvaarding**") heeft Privacy First hoger beroep ingesteld tegen het Vonnis. In deze memorie van grieven ("**MvG**") zet Privacy First de gronden voor het hoger beroep uiteen.
5. De belangrijkste beslispunten in hoger beroep zijn of (i) artikel 126jj Sv in strijd is met artikel 8 EVRM, (ii) artikel 126jj Sv in strijd is met de artikelen 7 en 8 Handvest, (iii) ernstige uitvoeringsgebreken kleven aan artikel 126jj Sv en (iv) de rechtbank een juiste verdeling van de stelplicht en bewijslast heeft toegepast. Ten aanzien van het beslispunt onder (i) licht

Privacy First toe dat (a) artikel 126jj Sv "*niet bij wet is voorzien*" (Grief 1), (b) niet voorziet in een "dwingende maatschappelijke behoefte" (Grief 2), (c) niet voldoet aan het vereiste van proportionaliteit (grief 3), (d) niet voldoet aan het vereiste van subsidiariteit (Grief 4), (e) de rechtbank nalaat te motiveren wat de *margin of appreciation* is die de rechtbank de Staat laat en of de Staat binnen de reikwijdte van de *margin of appreciation* blijft met de invoering van artikel 126jj Sv (Grief 5) en (f) de rechtspraak van het EHRM over *end-to-end safeguards* wel van toepassing is op de onderhavige zaak, maar dat artikel 126jj Sv niet aan deze *safeguards* voldoet (Grief 6). Ten aanzien van het beslispoint onder (ii) licht Privacy First in grief 6 toe dat (a) artikel 126jj Sv niet voldoet aan de vereisten van artikelen 7 en 8 Handvest, (b) de vergelijking met de Datarentierichtlijn wel opgaat en (c) voorafgaande rechterlijke toetsing noodzakelijk is. Ten aanzien van het beslispoint onder (iii) licht Privacy First in grief 7 toe dat (a) de rechtbank heeft nagelaten in te gaan op de uitvoeringsgebreken dat geen controle plaatsvindt op de vernietiging van opgeslagen data en geen onafhankelijke evaluatie van artikel 126jj Sv heeft plaatsgevonden en (b) de door de Staat getroffen maatregelen onvoldoende zijn. Tot slot, licht Privacy First ten aanzien van het beslispoint onder (iv) in grief 8 toe dat (a) het aan de Staat is om te stellen en te bewijzen dat de inmenging die artikel 126jj Sv maakt op de door artikel 8 EVRM en artikelen 7 en 8 Handvest beschermde rechten gerechtvaardigd is en (b) dat op de Staat in het kader van haar betwisting een verzwaarde motiveringsplicht rust.

2. ARTIKEL 8 EVRM EN ARTIKEL 7 EN 8 HANDVEST

6. Privacy First gaat hierna in op het juridisch kader van artikel 8 EVRM en de artikelen 7 en 8 Handvest. Privacy First licht toe wat deze artikelen inhouden en onder welke voorwaarden een inmenging op de in deze artikelen neergelegde rechten gerechtvaardigd is.

2.1 Artikel 8 EVRM

2.1.1 Inhoud artikel 8 EVRM

7. Artikel 8 lid 1 EVRM bevat het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Het artikel luidt:
 - (1) *Een ieder heeft recht op zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.*
 - (2) *Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.*
8. Om te bepalen of een inmenging in het recht op privéleven gerechtvaardigd (geen inbreuk) is, hanteert het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ("EHRM") een driestappentoets. Ten eerste beoordeelt het EHRM of er sprake is van een inmenging. In casu is sprake van een inmenging door het verzamelen, opslaan en gebruiken van gegevens op grond van artikel 126jj Sv. Ten tweede dient de inmenging bij wet te zijn voorzien. Een inmenging in de persoonlijke levenssfeer is bij wet voorzien indien er sprake is van een basis in het nationale recht die (a)

toegankelijk is en (b) voorzienbaar is.¹ Ten derde beoordeelt het EHRM of de inmenging noodzakelijk is in een democratische samenleving.

2.1.2 *Bij wet voorzien*

9. De zinsnede "dan voor zover bij de wet is voorzien" vereist dat een inmenging een basis heeft in het nationale recht en verenigbaar is met verdragsverplichtingen. De wet moet toegankelijk zijn voor de betrokkenen en de gevolgen ervan moeten voorzienbaar zijn. Dit betekent dat de wet voldoende duidelijk en precies moet zijn, zodat individuen kunnen voorzien onder welke omstandigheden en voorwaarden de overheid gerechtigd is tot inmenging.² Ten aanzien van de verzameling van gegevens door de overheid acht het EHRM het essentieel dat voldoende waarborgen getroffen worden om risico's op misbruik (door de overheid zelf en eventuele anderen) en willekeur te ondervangen, waaronder waarborgen met betrekking tot de duur van de maatregel, opslag, gebruik, toegang van derde partijen, procedures ter waarborging van de integriteit van vertrouwelijkheid van gegevens en procedures met betrekking tot vernietiging van de gegevens.³ De noodzaak voor dergelijke waarborgen is des te groter in gevallen van geautomatiseerde verwerking van gegevens in de context van politiewerkzaamheden.⁴ De nationale wetgeving dient te verzekeren dat verzamelde data relevant en niet excessief zijn in relatie tot het doel waarvoor zij bewaard worden.⁵

2.1.3 *Noodzakelijk in een democratische samenleving*

10. In *Handyside tegen Verenigd Koninkrijk* stelde het EHRM dat het vereiste dat een bepaalde maatregel "noodzakelijk" is, impliceert dat er een 'dringende maatschappelijke behoefte' (*pressing social need*) voor de maatregel bestaat.⁶ Dat sprake is van een dringende maatschappelijke behoefte volgt niet enkel uit het feit dat een maatregel een legitiem doel heeft, zoals opsporing en bestraffing van misdaad. Ook is het niet voldoende dat een maatregel met het oog op dit legitieme doel 'useful', 'reasonable' of 'desirable' is⁷ - de maatregel die een inmenging in het recht op het privéleven oplevert moet van groter belang zijn om daadwerkelijk noodzakelijk in een democratische samenleving te kunnen zijn. Bovendien moet de overheid 'relevant and sufficient' redenen hebben ter rechtvaardiging van een maatregel die een inmenging oplevert.⁸ Bij de beoordeling is ook van belang of hetzelfde doel niet bereikt kan worden met minder bezwarende alternatieven⁹ en of de maatregel proportioneel is: staat de inmenging op grondrechten van personen in verhouding met het algemene belang dat de maatregel dient (*fair balance*)?¹⁰ De toets of een maatregel 'noodzakelijk in een democratische samenleving' is kan in gevallen samenhangen met de vraag of de wet in voldoende mate voorziet in waarborgen.¹¹

¹ Zie o.a. EHRM 24 april 1990, nr. 11801/85 (*Kruslin & Huvig t. Frankrijk*).

² EHRM 26 april 1979, ECLI:CE:ECHR:1979:0426JUD000653874 (*Sunday Times t. Verenigd Koninkrijk*).

³ EHRM 4 december 2008, nr. 30562/04 (*S. and Marper t. Verenigd Koninkrijk*), par. 99.

⁴ EHRM 4 december 2008, nr. 30562/04 (*S. and Marper t. Verenigd Koninkrijk*), par. 103.

⁵ EHRM 17 december 2009, 16428/05 (*Gardel t. Frankrijk*), par. 62.

⁶ EHRM 7 december 1976, nr. 5493/72 (*Handyside t. Verenigd Koninkrijk*), par. 48.

⁷ EHRM 7 december 1976, nr. 5493/72 (*Handyside t. Verenigd Koninkrijk*), par. 48.

⁸ EHRM 28 januari 2003, nr. 44647/98, (*Peck t. Verenigd Koninkrijk*), par. 76; EHRM 4 december 2008, nr. 30562/04 (*S. and Marper t. Verenigd Koninkrijk*), par. 101.

⁹ EHRM 28 januari 2003, nr. 44647/98 (*Peck t. Verenigd Koninkrijk*), par 79-80.

¹⁰ EHRM 4 december 2008, nr. 30562/04 (*S. and Marper t. Verenigd Koninkrijk*), par. 118.

¹¹ EHRM 4 december 2008, nr. 30562/04 (*S. and Marper t. Verenigd Koninkrijk*), par. 118.

11. De rechter beoordeelt in het licht van het voorgaande of de redenen die een overheid geeft voor een inmenging in grondrechten 'relevant en voldoende' zijn, waarbij de overheid een beoordelingsruimte (*margin of appreciation*) heeft om deze afweging te maken.¹² Om te bepalen welke 'beoordelingsruimte' (*margin of appreciation*) de overheid toekomt heeft het EHRM een aantal factoren geïdentificeerd die daar invulling aan kunnen geven, te weten: i) het EVRM en bestaande jurisprudentie, ii) de kwaliteit van de parlementaire (en rechterlijke) toetsing, en iii) de mate van consensus op nationaal, Europees en internationaal niveau.¹³
12. Tussenconclusie: artikel 126jj Sv kwalificeert als een inmenging op artikel 8 EVRM (zie in dit kader rov. 4.4 van het Vonnis). Een inmenging op artikel 8 EVRM is gerechtvaardigd als (i) de inmenging bij wet is voorzien en (ii) de maatregel – artikel 126jj Sv – voorziet in een 'dringende' maatschappelijke behoefte ('*pressing social need*').
- 2.1.4 *Verzameling grote hoeveelheden gegevens*
13. Het EHRM heeft zich meermaals uitgelaten over gevallen waarin overheden grote hoeveelheden gegevens verzamelden in het kader van opsporing en bestrafing van misdaad. Zo heeft het EHRM in *M.M. t. Verenigd Koninkrijk* bepaald dat naar mate een grotere hoeveelheid gegevens verzameld wordt, de waarborgen die in de verschillende stadia worden genomen ten behoeve van de bescherming van die gegevens van groter belang zijn.¹⁴
14. Ook volgt uit jurisprudentie van het EHRM dat in geval van een *bulk interception regime* (dat betrekking heeft op de verzameling en het gebruik van telecommunicatiegegevens in verband met opsporing en nationale veiligheid) het vereiste van *end-to-end safeguards* geldt: voor iedere stap in het proces van het verzamelen en gebruiken van gegevens in het kader van een *bulk interception regime* zijn waarborgen nodig om te verzekeren dat iedere stap noodzakelijk en proportioneel is.¹⁵
15. Het EHRM maakte al langere tijd gebruik van enkele *minimum safeguards* bij het onderscheppen van telecommunicatiegegevens, omdat dit een vorm van *secret surveillance* betreft waarbij een groter risico op machtsmisbruik bestaat:¹⁶
- (i) Een omschrijving van de aard van de strafbare feiten die aanleiding kunnen geven tot het nemen van een toezichtsmaatregel.
 - (ii) Een definitie van de categorieën van personen die onderworpen kunnen zijn aan een toezichtsmaatregel.
 - (iii) Een beperking van de duur van de toezichtsmaatregelen.
 - (iv) Een beschrijving van de te volgen procedures voor het verzamelen, gebruiken en opslaan van de verkregen gegevens.
 - (v) De te nemen voorzorgsmaatregelen bij het verstrekken van gegevens aan derden.
 - (vi) De omstandigheden waaronder de gegevens moeten worden gewist of vernietigd.

¹² EHRM 4 december 2008, nr. 30562/04 (*S. and Marper t. Verenigd Koninkrijk*), par. 101.

¹³ EHRM 9 juli 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0709JUD000669718 (*M.A. t. Denemarken*), par. 140 e.v.

¹⁴ EHRM 13 november 2012, nr. 2402907 (*M.M. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 200.

¹⁵ EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD005817013 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 350.

¹⁶ EHRM 29 juni 2006, nr. 54934/00 (*Weber & Saravia t. Duitsland*), par. 95; EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD005817013 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 335.

16. Het EHRM achtte het echter noodzakelijk om uitgebreidere *end-to-end safeguards* te vereisen in geval van een *bulk interception regime* om meerdere redenen. Ten eerste is, wanneer gebruik wordt gemaakt van een dergelijk regime, geen sprake van één enkele inmenging, maar verschillende inmengingen: bij het initiële besluit om gegevens te verzamelen, bij het besluit om gegevens te bewaren, bij het delen van de gegevens met derden, etc. Deze individuele stappen, alsmede de combinatie hiervan, leveren een inmenging met betrekking tot artikel 8 EVRM op.¹⁷
17. Ten tweede weegt het EHRM in de noodzaak voor *end-to-end safeguards* mee dat bij gebruik van een *bulk interception regime* het ongerichte karakter van een dergelijke maatregel (en daarmee de schaal waarop de inmenging plaatsvindt) het risico op misbruik vergroot. Het preventieve karakter van een *bulk interception regime* maakt het immers onmogelijk om de gebruikelijke beperkingen voor het inzetten van een maatregel (specifieke soorten misdrijven, specifieke personen en een redelijk vermoeden van een (te) begaan misdrijf) toe te passen. Dit betekent echter niet dat een dergelijk regime willekeurig ingezet mag worden. Het nationale recht moet duidelijk uiteenzetten in welke gevallen gebruik van *bulk interception* toegestaan is en welke voorwaarden aan dat gebruik gesteld worden.¹⁸ Ook is van belang dat het verzamelen van een grotere hoeveelheid gegevens de inmenging vergroot, omdat met gebruik van een grotere hoeveelheid gegevens een duidelijker beeld gevormd kan worden van het leven van individuen.¹⁹
18. In verband met het voorgaande heeft het EHRM onder meer gesteld dat ieder stadium van het *bulk interception process* onderhavig moet zijn aan onafhankelijk toezicht om te verzekeren dat de inzet beperkt blijft tot wat noodzakelijk is in een democratische samenleving.²⁰ Dit houdt onder meer in dat inzet van een dergelijke maatregel onderhavig moet zijn aan goedkeuring door een onafhankelijke instantie die geen deel uitmaakt van de uitvoerende tak van de overheid.²¹ Tevens dienen de (soorten) selectiecriteria op basis waarvan wordt bepaald welke van de in bulk verzamelde gegevens worden gebruikt voor meer gericht toezicht onderwerp te zijn van onafhankelijke goedkeuring,²² moet een *effective remedy* beschikbaar zijn in de vorm van onafhankelijke *ex post facto* controle,²³ moeten duidelijke waarborgen gelden met betrekking tot de duur van de interceptie, de opslag van verzamelde gegevens en het delen van gegevens met derden, en moet duidelijk zijn onder welke omstandigheden gegevens gewist en/of vernietigd moeten worden.²⁴
19. Tussenconclusie: het EHRM oordeelt dat in het geval van een *bulk interception regime*, aanvullende waarborgen nodig zijn om te verzekeren dat iedere stap noodzakelijk en proportioneel is.

2.2 Artikelen 7 en 8 Handvest

2.2.1 Inhoud artikelen 7 en 8 Handvest

¹⁷ EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD005817013 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 325, 330.

¹⁸ EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD005817013 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 348.

¹⁹ EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD003525208 (*Centrum för Rättvisa t. Zweden*), par. 256.

²⁰ EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD005817013 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 356.

²¹ EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD005817013 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 351.

²² EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD005817013 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 353 - 355.

²³ EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD005817013 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 357, 361.

²⁴ EHRM 25 mei 2021, ECLI:CE:ECHR:2021:0525JUD005817013 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 361.

20. De regeling van artikel 126jj Sv valt tevens onder het bereik van de artikelen 7 en 8 Handvest, nu de regeling betrekking heeft op het privéleven en het verwerken van persoonsgegevens, hetgeen wordt gereguleerd door Unierecht middels de AVG (Verordening 2016/679) en de Wpg (in Nederlands recht geïmplementeerd naar aanleiding van Richtlijn 2016/680).
21. Artikel 7 Handvest:
- (1) *Eenieder heeft recht op eerbiediging van zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn communicatie.*
22. Artikel 8 Handvest:
- (1) *Eenieder heeft recht op bescherming van de hem betreffende persoonsgegevens.*
- (2) *Deze gegevens moeten eerlijk worden verwerkt, voor bepaalde doeleinden en met toestemming van de betrokkene of op basis van een andere gerechtvaardigde grondslag waarin de wet voorziet. Eenieder heeft recht op toegang tot de over hem verzamelde gegevens en op rectificatie daarvan.*
- (3) *Een onafhankelijke autoriteit ziet toe op de naleving van deze regels.*
23. De artikelen 7 en 8 Handvest beogen, net als artikel 8 EVRM, de bescherming van het privéleven van individuen en de bescherming van individuen tegen ongeoorloofde inmenging door overheidsinstanties te waarborgen. Artikel 7 Handvest komt inhoudelijk overeen met artikel 8 EVRM en moet volgens artikel 52, lid 3 Handvest in overeenstemming daarmee worden uitgelegd. Artikel 8 Handvest gaat echter verder door een apart recht op de bescherming van persoonsgegevens te waarborgen, met specifieke bepalingen over de verwerking van deze gegevens en het toezicht daarop.
24. De inhoud en de reikwijdte van de EU-grondrechten in het Handvest zijn dezelfde als die van de EVRM-rechten. Bij de beoordeling van een mogelijke inbreuk op de artikelen 7 en 8 Handvest hanteert het Hof van Justitie van de Europese Unie ("HvJEU") een vergelijkbare toetsingssystematiek als het EHRM bij artikel 8 EVRM. Het EHRM en het HvJEU verwijzen dan ook in hun arresten regelmatig naar arresten van de ander.²⁵ Op grond van artikel 52, lid 1 Handvest moet enige inmenging op de rechten uit het Handvest (net als bij het EVRM) "bij wet" zijn voorzien. Tevens toetst het HvJEU of een inmenging de essentie van de rechten en vrijheden die volgen uit het Handvest respecteert en of de inmenging proportioneel is. In het kader van de proportionaliteitstoets wordt beoordeeld of een inmenging niet de limieten van wat geschikt en noodzakelijk is voor het behalen van de beoogde legitieme doeleinden overschrijdt.²⁶
25. Tussenconclusie: artikel 126jj Sv kwalificeert als een inmenging op artikelen 7 en 8 Handvest. De inmenging moet daarom (i) bij wet zijn voorzien en (ii) proportioneel (geschikt en noodzakelijk voor het behalen van het beoogde doel) zijn.
- 2.2.2 *Jurisprudentie HvJEU*
26. Het HvJEU heeft zich in verschillende uitspraken uitgelaten over de proportionaliteit van maatregelen die een inmenging op artikelen 7 en 8 Handvest veroorzaakten. Dit was onder andere het geval in *Digital Rights Ireland*, waarin het HvJEU oordeelde dat de Richtlijn

²⁵ Zie bijvoorbeeld HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238 (*Digital Rights Ireland*), par. 35.

²⁶ HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238 (*Digital Rights Ireland*), par. 38, 46.

2006/24/EG ("**Dataretentierichtlijn**") een inbreuk op artikel 7 en 8 Handvest opleverde. Op grond van deze richtlijn werden lidstaten verplicht om nationale wetgeving in te voeren op grond waarvan aanbieders van openbare elektronische communicatiediensten en openbare communicatienetwerken verschillende soorten telecommunicatiegegevens moesten bewaren en op aanvraag moesten verstrekken aan de overheid. Dit betrof onder meer verkeers- en locatiegegevens, die informatie bevatten over de verbindingen die een gebruiker tot stand heeft gebracht en de locatie van de gebruiker, en identificatiegegevens, die gebruikt kunnen worden om de identiteit en het adres van de gebruiker vast te stellen.

27. In dit verband stelde het HvJEU onder meer dat de beoordelingsvrijheid (in termen van het EVRM, '*margin of appreciation*') van de Europese wetgever beperkt was in verband met (1) het grote belang van de bescherming van persoonsgegevens en het recht op respect voor het privéleven en (2) de ernst van de inmenging.²⁷ Ook meende het HvJEU – ondanks dat het bewaren van de gegevens voor burgers in principe kenbaar was op grond van de wetgeving die daar de grondslag voor was – dat het bewaren en gebruiken van de gegevens zonder de gebruiker hierover te informeren er waarschijnlijk toe zou leiden dat de gebruiker dit zou ervaren als constant toezicht op diens privéleven.²⁸
28. In haar beoordeling woog het HvJEU mee dat een legitiem doeleinde op zichzelf niet voldoende was om de inmenging te rechtvaardigen en dat, zeker in gevallen waar gegevens op geautomatiseerde wijze verwerkt worden en daarmee een groter risico op misbruik bestaat, duidelijke regels en waarborgen noodzakelijk zijn ten aanzien van de reikwijdte en de toepassing van de maatregel.²⁹
29. De Dataretentierichtlijn leverde volgens het HvJEU dan ook een inbreuk op omdat geen enkel(e) onderscheid, beperking of uitzondering werd toegepast op de personen wier gegevens werden verzameld en de soorten gegevens die van die personen werden verzameld. De maatregel was daarmee van toepassing op personen die geen enkel verband, direct of indirect, hadden met de ernstige misdaad waarop de maatregel was gericht.³⁰ Ook werd de verzameling van gegevens niet beperkt tot enige locatie, tijd/datum of kring van personen die daadwerkelijk te relateren waren tot ernstige misdaad³¹ en werd bij het voor langere tijd bewaren van de verzamelde gegevens geen onderscheid gemaakt naar het mogelijke nut van de gegevens.³² Enige rechtmatige inmenging zou onderhavig moeten zijn aan waarborgen die grenzen stellen aan de gevallen waarin en de omstandigheden waaronder gegevens preventief bewaard mogen worden, om te verzekeren dat dit niet meer wordt gedaan dan strikt noodzakelijk is.³³ Specifiek concludeert het HvJEU dat toegang door nationale autoriteiten tot de gegevens onderhavig zou moeten zijn aan de goedkeuring van een rechtbank of andere onafhankelijke toezichthouder.³⁴ Uit de *Prokuratuur* arrest van het HvJEU volgt vervolgens dat een officier van justitie ("**OvJ**")

²⁷ HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238 (*Digital Rights Ireland*), par. 48.

²⁸ HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238 (*Digital Rights Ireland*), par. 37; HvJ EU 21 december 2026, C-203/15 en C-698/15, ECLI:EU:C:2016:970, *Tele2 Sverige & Watson*, par. 81.

²⁹ HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238 (*Digital Rights Ireland*), par. 51 – 56; zie ook HvJ EU 6 oktober 2020, C-632/17, ECLI:EU:C:2020:790 (*Privacy International*), par. 68.

³⁰ HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238 (*Digital Rights Ireland*), par. 57 – 58.

³¹ HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238 (*Digital Rights Ireland*), par. 59.

³² HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238, (*Digital Rights Ireland*), par. 63.

³³ HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238, (*Digital Rights Ireland*), par. 54.

³⁴ HvJ EU 8 april 2014, C-293/12 en C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238, (*Digital Rights Ireland*), par. 62.

deze goedkeuring niet kan geven, nu deze niet een onafhankelijke rol ten opzichte van de opsporing vervult.³⁵

30. In *Tele2 Sverige & Watson* bekrachtigde het HvJEU de standpunten die zij had ingenomen in *Digital Rights Ireland* met betrekking tot het ongedifferentieerd bewaren en gebruiken van data en het vereiste van waarborgen bij preventief bewaarde gegevens.³⁶ Het HvJEU voegt daar nog aan toe dat de wetgeving op grond waarvan verkeers- en locatiegegevens preventief worden bewaard objectieve criteria dient te bevatten die de reikwijdte van de maatregel, en daarmee het betrokken publiek, beperken. Hierbij moet gebruik gemaakt worden van objectief bewijs dat de personen die geraakt worden door de maatregel ten minste een indirecte link hebben met ernstige misdaad.³⁷
31. Tussenconclusie: uit jurisprudentie van het HvJEU volgt dat een legitiem doeleinde op zich onvoldoende is om een inmenging te rechtvaardigen, dat het ongedifferentieerd bewaren en gebruiken van gegevens een inbreuk oplevert en dat het preventief bewaren van gegevens onderworpen moet zijn aan specifieke waarborgen, waaronder goedkeuring van een onafhankelijke toezichthouder (niet zijnde een OvJ).

3. ARTIKEL 126JJ SV

3.1 Inleiding

32. In dit hoofdstuk bespreekt Privacy First het juridisch kader van artikel 126jj Sv. Privacy First licht eerst toe hoe artikel 126jj Sv – naar aanleiding van schendingen van de Wpg door twee politiekorpsen – tot stand is gekomen (paragraaf 3.2). Vervolgens gaat Privacy First in op de inhoud van artikel 126jj Sv en de toepassing van artikel 126jj Sv in de praktijk (paragraaf 3.3). In paragraaf 3.4 zet Privacy First uiteen dat de wetgever bij de totstandkoming van artikel 126jj Sv slechts summier heeft getoetst of aan de voorwaarden voor een gerechtvaardigde inmenging op artikel 8 EVRM is voldaan en voorbij is gegaan aan de ernstige bezwaren die door diverse partijen op het wetsvoorstel zijn geuit. Tot slot, bespreekt Privacy First in paragraaf 3.5 dat uit diverse evaluaties van artikel 126jj Sv volgt dat artikel 126jj Sv slechts een beperkte rol speelt in de bewijsvoering, dat met betrekking tot de efficiëntie van de maatregel geen "eenduidige conclusie" kan worden getrokken en dat onvoldoende controle plaatsvindt of de waarborgen van artikel 126jj Sv worden nageleefd. Desalniettemin, heeft de wetgever ervoor gekozen om aan artikel 126jj Sv een permanent karakter te geven.

3.2 Totstandkoming Wet ANPR en artikel 126jj Sv

33. Al voor de invoering van artikel 126jj Sv – namelijk vanaf 2004³⁸ – werd door de politie gebruik gemaakt van automatische kentekenherkenning, ook wel *Automatic Number Plate Recognition* (ANPR) genoemd. Met behulp van zogenaamde ANPR-camera's legt deze techniek Passagegegevens van voertuigen in het verkeer vast en vergelijkt deze kentekens langs geautomatiseerde weg met kentekens van voertuigen die op naam staan van personen die bekend zijn bij de politie. Als een ANPR-camera een kenteken registreert dat voorkomt op een referentielijst, is er sprake van een "hit". Deze gegevens mogen ter beschikking worden

³⁵ HvJ EU 2 maart 2021, C-746/18, ECLI:EU:C:2021:152 (*Prokuratuur*), par. 52.

³⁶ HvJ EU 21 december 2026, C-203/15 en C-698/15, ECLI:EU:C:2016:970 (*Tele2 Sverige & Watson*), par. 105 – 107, 109.

³⁷ HvJ EU 21 december 2026, C-203/15 en C-698/15, ECLI:EU:C:2016:970 (*Tele2 Sverige & Watson*), par. 110 – 111, 119; zie ook HvJ EU 6 oktober 2020, C-632/17, ECLI:EU:C:2020:790 (*Privacy International*), par. 78.

³⁸ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 19, ("In 2004 is de politie begonnen met het gebruik van ANPR in een aantal pilotprojecten.").

gesteld voor verdere verwerking. Gescande kentekens die geen hit opleveren, de zogenoemde "no-hits", dienen direct te worden vernietigd.

34. Vast staat dat de politie bevoegd was en is om die gegevens vast te leggen op grond van artikel 3 van de Politiewet 2012, en deze gegevens vervolgens verder te verwerken op grond van de Wpg voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de politietaak.³⁹ De Politiewet 2012 en de Wpg bieden dus geen grondslag voor het vastleggen en bewaren van kentekengegevens die niet noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de politietaak. Dit betreft kentekens van voertuigen die toebehoren aan personen die op het moment van de vastlegging van de kentekengegevens niet de aandacht van de politie behoeven.
35. In 2010 concludeerde het College Bescherming Persoonsgegevens⁴⁰ ("CBP") echter dat, in strijd met deze regels, twee regiokorpsen kentekens opsloegen die niet in het referentiebestand voorkwamen.⁴¹ Naar aanleiding van deze constatering van het CBP concludeerde de minister van Binnenlandse Zaken dat deze praktijk in strijd was met de geldende regelgeving. Het kabinet vond echter dat het wel mogelijk moest zijn om Passagegegevens te bewaren, ongeacht of deze op dat moment daadwerkelijk te relateren waren aan voertuigen die relevant waren voor opsporing van misdrijven.⁴²
36. Eind 2010 volgt een eerste conceptwetsvoorstel dat een juridische grondslag zou moeten geven om Passagegegevens vast te leggen en voor bepaalde tijd op te slaan. Op 1 januari 2019 trad de Wet ANPR, en daarmee artikel 126jj Sv, in werking. Artikel 126jj Sv maakt het mogelijk om gegevens die op dat moment niet van belang zijn voor de uitvoering van de politietaak gedurende een bepaalde tijdsperiode – 28 dagen – te bewaren en onder bepaalde voorwaarden te kunnen inzien.

3.3 Inhoud artikel 126jj Sv en werking in de praktijk

37. Artikel 126jj Sv bepaalt dat opsporingsambtenaren bevoegd zijn om gegevens van voertuigen met behulp van een technisch middel, een camera, vast te leggen, teneinde deze gegevens te kunnen raadplegen in specifieke gevallen (zie randnr. 39 MvG). Ingevolge lid 2 van artikel 126jj Sv legt een camera per voertuigpassage één registratie vast die de volgende gegevens bevat: het kenteken, de locatie, de datum en het tijdstip van vastlegging en een overzichtsfoto van het voertuig (de "Passagegegevens").
38. Daarnaast stelt het "*Besluit vaststelling nadere regels vastleggen en bewaren kentekengegevens ex artikel 126jj Wetboek van Strafvordering door politie*" (het "**Besluit**"), regels over de plaatsing en inzet van camera's. Zo dient de verwerkingsverantwoordelijke – de politie – jaarlijks een cameraplan op te stellen. Het cameraplan dient de locaties van vaste camera's, waaronder die van andere instanties (zoals de Belastingdienst en Koninklijke Marechaussee, de flietspalen en trajectcontrolecamera's van het Centraal Justitieel Incassobureau ("**CJIB**")), het aantal mobiele camera's dat kan worden ingezet en het soort locaties waar deze mobiele camera's kunnen worden ingezet, te bevatten.⁴³ De politie mag

³⁹ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 4 e.v.

⁴⁰ De naam van het College bescherming persoonsgegevens is per 1 januari 2016 gewijzigd in Autoriteit Persoonsgegevens.

⁴¹ College bescherming persoonsgegevens (2010), ANPR Rotterdam Rijnmond; onderzoek naar de verwerking van no-hits bij de inzet van Automatic Number Plate Recognition. College bescherming persoonsgegevens (2010), ANPR IJsselland; onderzoek naar de verwerking van no-hits bij de inzet van Automatic Number Plate Recognition.

⁴² S. Flight en P. van Egmond (2011), *Hits en hints; de mogelijke meerwaarde van ANPR voor opsporing*", p. 17.

⁴³ Artikel 2 lid 2 Besluit.

besluiten om camera's te plaatsen op locaties die vanwege hun aard een bepaald risico in zich hebben, die worden gekenmerkt door intensieve verkeersstromen of een specifieke functie, of waarvan bekend is dat bepaalde strafbare feiten op dergelijke locaties worden gepleegd.⁴⁴ Het cameraplan dient een motivering te bevatten waarbij deze plaatsingscriteria dienen te worden betrokken.⁴⁵ De "*Regeling technische vereisten ANPR-camera's en het centrale opslagsysteem*" (de "**Regeling**") bevat daarnaast enkele technische specificaties.

39. De opslag van Passagegegevens vindt plaats in een centraal opslagsysteem, genaamd "Argus".⁴⁶ Argus legt geautomatiseerd vast op welke tijdstippen de geautoriseerde opsporingsambtenaar het systeem raadpleegt. De Passagegegevens mogen op grond van artikel 126jj Sv worden geraadpleegd in het geval van:
- (i) de opsporing van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid Sr, ofwel een misdrijf waarop voorlopige hechtenis kan worden toegepast; of
 - (ii) de aanhouding van een voortvluchtige persoon als bedoeld in artikel 6:1:6 Sv.
40. Het raadplegen van de Passagegegevens vindt plaats op basis van een bevel van de OvJ. In de praktijk vindt vaak voorafgaand aan een 126jj-verzoek tot raadpleging van de Passagegegevens overleg tussen de politie en de zaakofficier plaats, waarin zij overleggen of de inzet van artikel 126jj Sv wenselijk is. Indien dit volgens hen het geval is, stelt de politie – middels een standaardformulier – het bevel op, dat aan de OvJ wordt voorgelegd ter beoordeling.⁴⁷ Het bevel dient op grond van artikel 126jj Sv bepaalde informatie te bevatten, waaronder het doel waarvoor de gegevens worden geraadpleegd, de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de raadpleging hiervoor noodzakelijk is, het tijdstip, de locatie en, voor zover bekend, het kenteken of anders een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van het voertuig waarvan de gegevens worden geraadpleegd. Gezien het vooroverleg tussen de politie en de OvJ is de beoordeling door de OvJ slechts een formaliteit. Voor zover sprake is van dringende noodzaak kan de OvJ het bevel mondeling geven, mits de OvJ het bevel binnen drie dagen op schrift stelt.⁴⁸
41. De OvJ stuurt het bevel naar een "geautoriseerde" opsporingsambtenaar. Dit zijn agenten – directe collega's van de opsporingsambtenaren belast met het opsporingsonderzoek – die door de minister zijn benoemd. Nadat de geautoriseerde opsporingsambtenaar het verzoek tot het bevragen van Argus ontvangt, dient de geautoriseerde opsporingsambtenaar te controleren of de juiste gegevens zijn aangeleverd en of de aanvraag uitvoerbaar is. De geautoriseerde opsporingsambtenaar kan vervolgens onder meer zoeken op kenteken, landcode, locatie en de tijdsperiode.⁴⁹
42. In de praktijk betekent het bovenstaande dat het bevel van de OvJ kan zien op "*alle voertuigen op locatie X op tijdstip (of in tijdsperiode) Y*". Daarnaast volgt uit de praktijk dat de OvJ, althans de politie, artikel 126jj Sv al vroeg in het opsporingsonderzoek inzet om gegevens "*veilig te stellen*" die op een later moment relevant zouden kunnen worden in een

⁴⁴ Artikel 3 lid 2 Besluit.

⁴⁵ Artikel 2 lid 3 Besluit, artikel 3 lid 2 Besluit.

⁴⁶ Jaarverslag Nationale Politie 11 februari 2020.

⁴⁷ WODC rapport Cahier 2020-13, p. 11-12.

⁴⁸ Artikel 126jj lid 4 Sv.

⁴⁹ WODC rapport Cahier 2020-13, p. 12.

opsporingsonderzoek, maar dan – gelet op de vier-weken termijn – niet meer beschikbaar zijn.⁵⁰

43. Wanneer de bewaartermijn van vier weken is verstreken, dienen de Passagegegevens in Argus automatisch te worden vernietigd. De gegevens die zijn opgevraagd en mogelijk relevant blijken te zijn kunnen op grond van de artikelen 8 en 9 Wpg verder worden verwerkt. Vanaf dat moment is het Wpg-regime volledig op die gegevens van toepassing.⁵¹

3.4 Zeer beperkte toetsing artikel 126jj Sv aan vereisten artikel 8 EVRM

44. In de Memorie van Toelichting ("MvT") bij de Wet ANPR erkent de wetgever dat zowel het gebruik van camera's die Passagegegevens vastleggen als de verdere verwerking van Passagegegevens moet "[...] worden beoordeeld in het licht van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer als neergelegd in artikel 10 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)."⁵² De wetgever voert deze toets in de MvT echter zeer summier uit.
45. De wetgever meent dat aan het beginsel van proportionaliteit is voldaan, omdat (i) slechts een beperkte set van gegevens wordt bewaard⁵³, (ii) de toegang tot de bewaarde gegevens beperkt is tot de opsporing van een bepaald misdrijf of de aanhouding van een voortvluchtige verdachte of veroordeelde⁵⁴, (iii) de raadpleging door de bevoegde opsporingsambtenaar van de gegevens slechts plaatsvindt door politiegegevens die voor één van deze doelen worden verwerkt, geautomatiseerd te vergelijken met de bewaarde gegevens teneinde vast te stellen of de gegevens overeenkomen⁵⁵ en (iv) de duur van de bewaartermijn is beperkt tot vier weken.⁵⁶ Over het beginsel van subsidiariteit merkt de wetgever op dat er geen andere maatregel is waarmee op zo'n betrekkelijk eenvoudige wijze in zwaarwegende gevallen achteraf de aanwezigheid van een voertuig op een bepaald tijdstip op een bepaalde plaats kan worden vastgesteld.⁵⁷
46. In het wetgevingsproces zijn door meerdere partijen bezwaren geuit tegen en kanttekeningen geplaatst bij het wetsvoorstel en de toelichting daarop. Zo vond het CBP in het kader van de subsidiariteit van de regeling "[...] dat uit de wijze waarop in de memorie van toelichting recente jurisprudentie wordt besproken niet kan worden afgeleid wat het belang is van de bevoegdheid. Er wordt namelijk – aldus het CBP – niet aangegeven of en waarom de no hits van belang waren voor de opsporing in het concrete geval."⁵⁸
47. Het CBP geeft verder aan "dat voor de toetsing van de proportionaliteit afgewogen moet worden of de verwerking evenredig is aan het beoogde doel" en dat het doel van artikel 126jj Sv "«opsporing van een strafbaar feit» niet specifiek genoeg is om deze afweging te maken".⁵⁹ Naar aanleiding van dit onderdeel van het advies van het CBP heeft de Minister het

⁵⁰ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 11.

⁵¹ Kamerstukken II 2015/2016, 33542, nr. 20, p. 7.

⁵² Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 15-16.

⁵³ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 17.

⁵⁴ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 17-18.

⁵⁵ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 18.

⁵⁶ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 18.

⁵⁷ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 18.

⁵⁸ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 20 e.v.

⁵⁹ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 21 e.v.

wetsvoorstel aangescherpt door het doel van artikel 126jj Sv te beperken tot de opsporing "*van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, Sv en een misdrijf als bedoeld in artikel 178 van de Wegenverkeerswet 1994*" en "*blijft het doel van de aanhouding van een voorvluchtige veroordeelde of verdachte gehandhaafd.*"⁶⁰ Bovendien overweegt het CBP "*dat de bewaartermijn van vier weken niet goed is onderbouwd*" en dat de vergelijking met het gemeentelijk cameratoezicht niet opgaat, "*omdat het bewaren van kentekens meer risico's met zich brengt dan beelden van de openbare weg: kentekens zijn op eenvoudige wijze te verwerken, te koppelen en te vergelijken.*"⁶¹ In het kader van de motivering van de bewaartermijn overweegt de minister slechts "*Voor de lengte van de bewaartermijn is vooral van belang dat zowel bij het gemeentelijk cameratoezicht als bij het vastleggen van kentekengegevens de gegevens achteraf kunnen worden geraadpleegd voor de opsporing van strafbare feiten, en dat dit bepalend is voor de duur van de bewaartermijn.*" Waarom de minister uitkomt op een termijn van vier weken legt hij echter niet uit.

48. Ook uitten diverse politieke partijen hun zorgen over het wetsvoorstel:

- GroenLinks was van mening dat vooraf moet worden voorkomen dat gegevens onbevoegd worden geraadpleegd, door de raadpleging van de 126jj-gegevens te beleggen bij de rechter-commissaris. Het enkel bijhouden van logs die aantonen wie toegang heeft gehad tot de gegevens biedt volgens GroenLinks geen bescherming. GroenLinks wees op vergelijkbare maatregelen in ziekenhuizen, waar men misbruik maakt van inzage in medische dossiers ondanks het bijhouden van logging.⁶²
- Volgens D66 vond de onderbouwing van de noodzaak en meerwaarde van het wetsvoorstel alleen plaats door middel van anekdotisch bewijs en niet door middel van echte cijfers.⁶³
- D66 en ChristenUnie hebben gepleit voor inkorting van de bewaartermijn naar twee weken, omdat de noodzaak om een bewaartermijn van vier weken te gebruiken onvoldoende onderbouwd was. Een eerder voorgenomen voorstel van een vorig kabinet ging uit van een periode van tien dagen. Partijen zijn daarom van mening dat een bewaartermijn van twee weken voldoende is. Bij de voorgestelde evaluatie over drie jaar kon dan worden gezien of deze termijn korter kan of dat verlenging wenselijk is.⁶⁴

49. De Raad van State heeft in het kader van het wetgevingsproces ook opmerkingen gemaakt over de noodzakelijkheid en de proportionaliteit van de wet ANPR in het kader van het Handvest en het EVRM. Zo vond de Raad van State dat de Wet ANPR belangrijke overeenkomsten bevat met de Datarentierichtlijn. De Raad van State overweegt over de Wet ANPR: "*Zo worden kentekens vastgelegd van alle passerende voertuigen, inclusief van die*

⁶⁰ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 21 e.v.

⁶¹ Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 21 e.v.

⁶² Plenair verslag Tweede Kamer, 17e vergadering Woensdag 2 november 2016 (te vinden op: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/2016-2017/17#b66333ca).

⁶³ Plenair verslag Tweede Kamer, 17e vergadering Woensdag 2 november 2016 (te vinden op: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/2016-2017/17#b66333ca).

⁶⁴ Kamerstukken II 2013/2014, 33542, nr. 10.

*personen voor wie er geen enkele aanwijzing bestaat dat hun gedrag verband vertoont met zware criminaliteit."*⁶⁵

50. De Raad van State hield, in het licht van de *Digital Rights Ireland* uitspraak van het HvJEU (zie randnr. 26 e.v.), rekening met de mogelijkheid dat het soort gegevensopslag van artikel 126jj Sv zou kunnen worden beoordeeld als strijdig met het evenredigheidsbeginsel of als niet relevant en bovenmatig.⁶⁶ De minister van Veiligheid en Justitie was echter van mening dat er aanzienlijke verschillen bestaan tussen de Dataretentierichtlijn en dat het wetsvoorstel ANPR binnen de grenzen van de Europese regelgeving valt.⁶⁷ Volgens D66 "*mist de minister daarmee het cruciale punt, namelijk dat informatie verzamelen over burgers door de overheid niet zomaar kan. Of het nou kentekengegevens zijn, of het nou telefoongegevens zijn, of het nou passagiersgegevens zijn, de overheid kan en mag niet zomaar onze handel en wandel in kaart brengen.*"⁶⁸

3.5 Evaluatie artikel 126jj Sv

51. Bij de invoering van artikel 126jj Sv is bepaald dat de wet drie jaar na inwerkingtreding, op 1 januari 2022, zou komen te vervallen, tenzij bij koninklijk besluit anders zou worden bepaald. Aan deze zogenaamde "horizonbepaling" was een evaluatiebepaling gekoppeld op basis waarvan de wet ANPR zou worden geëvalueerd. Door middel van deze evaluaties kon meer inzicht worden verkregen in de eventuele meerwaarde van de wet ANPR en kon de centrale aanname die aan artikel 126jj Sv ten grondslag ligt, dat '*de bevoegdheid effectief is voor de opsporing van strafbare feiten*'⁶⁹, worden getoetst. Naar aanleiding van de evaluaties zou worden besloten of de Wet ANPR al dan niet zou worden gehandhaafd.⁷⁰ Daarbij zou niet alleen worden gekeken naar de resultaten voor de opsporing, maar zou ook worden onderzocht of de verwerking van bewaarde gegevens plaatsvindt met inachtneming van de wettelijke waarborgen.⁷¹
52. De Staat heeft slechts over het eerste jaar van de werking van de Wet ANPR op 11 februari 2020 een jaarverslag gepubliceerd.⁷² Wel heeft het WODC (Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum, een kennisinstituut dat valt onder het ministerie van Justitie en Veiligheid) een evaluatie gepubliceerd, "*Cahier 2021-19 Evaluatie ANPR-wetgeving 126jj Wetboek van Strafvordering*" ("**WODC rapport Cahier 2021-19**").⁷³ Deze evaluatie is gebaseerd op twee monitorrapportages over de werking van de Wet ANPR; "*Cahier 2021-20 Tweede monitorronde evaluatie ANPR wetgeving 126jj Wetboek van Strafvordering*" ("**WODC**

⁶⁵ *Advies Raad van State over de ongeldigverklaring van de richtlijn dataretentie*, bijlage 415031 bij Kamerstukken II 2014/2015, 33542, nr. 16, p. 16.

⁶⁶ *Advies Raad van State over de ongeldigverklaring van de richtlijn dataretentie*, bijlage 415031 bij Kamerstukken II 2014/2015, 33542, nr. 16, p. 16.

⁶⁷ *Kamerstukken II 2014/2015, 33542, nr. 16, p. 15.*

⁶⁸ Plenair verslag Tweede Kamer, 17e vergadering Woensdag 2 november 2016 (te vinden op: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/2016-2017/17#b66333ca).

⁶⁹ *Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 9.*

⁷⁰ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 21.

⁷¹ *Kamerstukken II 2012/2013, 33542, nr. 3, p. 19.*

⁷² Jaarverslag Nationale Politie 11 februari 2020.

⁷³ Productie 1 bij de Conclusie van Antwoord van de Staat.

rapport Cahier 2021-20)⁷⁴ en "*Cahier 2020-13 Het gebruik van bewaarde kentekengegevens in de opsporing*" ("**WODC rapport Cahier 2020-13**")⁷⁵.

53. Daarnaast wordt de uitvoering van de Wet ANPR jaarlijks gecontroleerd door een privacy audit.⁷⁶ KPMG heeft vier audits⁷⁷ verricht waarin zij toetst of op adequate wijze uitvoering is gegeven aan de bepalingen in de Wpg en of de waarborgen van artikel 126jj Sv worden nageleefd; één rapport betreft de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021 en is gepubliceerd op 31 mei 2022 ("**KPMG Audit 2021**")⁷⁸ en het tweede rapport betreft de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022 en is gepubliceerd op 22 november 2023 ("**KPMG Audit 2022**")⁷⁹. Over beide verslagperiodes geeft KPMG een afkeurend oordeel, omdat zij van een aantal beheersmaatregelen de effectieve werking niet heeft kunnen vaststellen. Het derde rapport betreft de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 en is gepubliceerd op 13 december 2024 ("**KPMG Audit 2023**") (**Productie PF-006**). Over deze verslagperiode geeft KPMG een oordeel met beperking. Privacy First gaat hierna kort in op de hiervoor genoemde rapporten en de conclusies die daaruit volgen.

3.5.1 Evaluatie WODC rapport Cahier 2021-19

54. De evaluatie van het WODC is gebaseerd op WODC rapport Cahier 2021-20 en WODC rapport Cahier 2020-13.
55. De centrale onderzoeksvraag van het WODC in het WODC rapport Cahier 2021-19 luidt: "*Op welke wijze wordt bij de opsporing van strafbare feiten gebruikgemaakt van kentekens die op basis van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' worden opgeslagen en welke rol spelen deze gegevens in de opsporing?*"⁸⁰
56. Ten aanzien van de opzet van het onderzoek merkt Privacy First op dat de politie zelf een belangrijke rol heeft gespeeld in de selectie van de zaken die het WODC heeft onderzocht. In monitorronde 1 zijn zes van de veertien zaken die het WODC betrok bij haar onderzoek aangedragen door de politie.⁸¹ Bij monitorronde 2 konden verschillende zaken die het WODC had geselecteerd via een aselechte steekproef niet daadwerkelijk onderzocht worden omdat medewerking werd geweigerd. In één geval van weigering is een alternatieve zaak voorgesteld, die het WODC vervolgens ook betrokken heeft bij haar onderzoek. Het WODC merkt expliciet op dat deze nieuw aangedragen zaak een geval betrof waarin 126jj Sv bij uitstek van 'grote meerwaarde' was geweest.⁸² Dit illustreert dat de zaken die bij het WODC zijn aangedragen geen evenwichtig beeld van het nut van artikel 126jj Sv bieden, maar dat de politie en/of het OM gebruik hebben gemaakt van de gelegenheid om zaken die in haar voordeel uitvielen aan te dragen. Het lijkt waarschijnlijk dat dit heeft geleid tot een onterecht positief beeld van de meerwaarde van artikel 126jj Sv.

⁷⁴ <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3103>.

⁷⁵ <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/251>.

⁷⁶ Artikel 15 Besluit.

⁷⁷ KPMG heeft ook een privacy audit uitgevoerd over het jaar 2020. Dit auditrapport is echter niet langer terug te vinden.

⁷⁸ Productie 2 bij de Conclusie van Antwoord van de Staat.

⁷⁹ Productie 1 bij de Dagvaarding.

⁸⁰ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 7.

⁸¹ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 26-27.

⁸² WODC rapport Cahier 2021-19, p. 28.

57. Desalnietteming concludeert het WODC dat artikel 126jj Sv slechts *"een beperkte rol speelt in de bewijsvoering."*⁸³ In het onderzoek van het WODC komt verder naar voren dat artikel 126jj Sv meestal naast andere opsporingsmiddelen wordt ingezet, en in combinatie met andere opsporingsinformatie, zoals getuigeninformatie of telecomgegevens *verder richting* kan geven aan het onderzoek. Slechts in enkele gevallen heeft de bevoegdheid van artikel 126jj Sv echter doorslaggevende informatie opgeleverd voor het opsporingsproces: *"Uit ons onderzoek blijkt dat de inzet van 126jj in enkele zaken direct tot een verdachte heeft geleid, die zonder de inzet van deze bevoegdheid mogelijk niet en in ieder geval veel minder snel in beeld zou zijn gekomen."*⁸⁴
58. Naast de effectiviteit van artikel 126jj Sv heeft het WODC ook gekeken of artikel 126jj Sv de efficiëntie van het opsporingsonderzoek kan bevorderen. Het WODC overweegt: *"In ons onderzoek komt naar voren dat de inzet van 126jj het makkelijker kan maken bepaalde voertuigen en daarmee bepaalde verdachten in beeld te krijgen. Daar staat tegenover dat het bevragen en analyseren van 126jj-gegevens veel politiecapaciteit kan vergen. Met betrekking tot het efficiënter maken van het opsporingsproces kan dan ook geen eenduidige conclusie worden getrokken."*⁸⁵
59. Ten aanzien van de inzet van artikel 126jj Sv overweegt het WODC dat de politie en het OM de bevoegdheid – zoals neergelegd in het artikel 126jj Sv – als een relatief licht BOB-middel zien. Om deze reden, en omdat *"de delicten veelal zwaarder van aard zijn"* voldoet de inzet van artikel 126jj Sv in hun ogen al snel aan het proportionaliteitsvereiste.⁸⁶ Daarnaast volgt uit het WODC rapport dat de opslagtermijn van de gegevens (de 28-dagentermijn) van invloed is op de overweging om artikel 126jj Sv in te zetten. Uit 'angst' om gegevens te verliezen wordt artikel 126jj Sv soms al vroeg in het opsporingsonderzoek ingezet om gegevens 'veilig te stellen'.⁸⁷ Een ongewenst neveneffect is dat in deze situaties doorgaans meer gegevens worden opgevraagd dan strikt noodzakelijk is.⁸⁸
60. Ook volgt uit het onderzoek van het WODC dat in geval van telefonische/mondelijke bevelen van de OvJ in het kader van artikel 126jj Sv, de schriftelijke bevelen – die de OvJ verplicht is om binnen 72 uur na het mondelinge bevel op te stellen – in ongeveer 46% van de gevallen te laat zijn ingevoerd in Argus.⁸⁹
61. Bij het bevragen van 126jj-gegevens kan naast de kentekengegevens een overzichtsfoto worden meegeleverd waarop het voertuig zichtbaar is. Als er op een overzichtsfoto personen of niet-openbare plaatsen herkenbaar in beeld zijn, moet volgens de wet een geautoriseerde opsporingsambtenaar de persoon of plaats onherkenbaar maken (ook wel blurren genoemd).⁹⁰ Het WODC heeft geconstateerd dat het is voorgekomen dat de OvJ ongeblurde overzichtsfoto's vorderde op basis van 126nd Sv en 126nf Sv, waarmee onder meer camerabeelden van derden kunnen worden gevorderd. In drie bevestigde gevallen is

⁸³ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 86.

⁸⁴ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 86.

⁸⁵ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 86.

⁸⁶ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 87.

⁸⁷ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 87.

⁸⁸ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 87.

⁸⁹ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 57.

⁹⁰ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 89.

uiteindelijk van hogerhand binnen de politie en het OM de opdracht gekomen om de ongeblurde foto's te verstrekken.⁹¹

62. Voorts overweegt het WODC dat het voor burgers – op basis van het cameraplan – niet altijd voldoende duidelijk is waar ANPR-camera's ongeveer staan. De beschrijving van artikel 126jj Sv locaties behoeft aandacht, aldus het WODC.⁹²

3.5.2 KPMG Audit 2021

63. Jaarlijks voert KPMG een privacy audit uit waarin zij toetst of op adequate wijze uitvoering is gegeven aan de bepalingen in de Wpg en de waarborgen van 126jj Sv.⁹³ In de audit toetst KPMG aan de doelstellingen en beheersingsmaatregelen die zijn opgenomen in het Privacy Control Framework 126jj Sv, welke is opgesteld door de politie zelf. Desondanks heeft KPMG over het jaar 2021 een afkeurend oordeel gegeven.
64. KPMG stelt vast dat niet volledig wordt voldaan aan de logische toegangsbeveiliging.⁹⁴ Zo vindt er geen periodieke beoordeling plaats om de actualiteit van alle toegekende (toegangs)rechten te controleren en kunnen opsporingsambtenaren die reeds betrokken zijn bij het onderzoek, verzoeken afhandelen die door hen zelf zijn ingediend. Daarnaast stelt KPMG vast dat logbestanden muteerbaar zijn en dat er geen actieve monitoring plaatsvindt op de logbestanden, waardoor ongeautoriseerde toegang en pogingen daartoe mogelijk niet worden gedetecteerd.⁹⁵

3.5.3 KPMG Audit 2022

65. Ook over het jaar 2022 geeft KPMG een afkeurend oordeel. Ten eerste geeft KPMG aan dat de persoonsgegevens niet volledig conform artikel 126jj Sv worden verwerkt. Zo wijkt in sommige gevallen de zoekvraag in Argus af van de bevraging in het schriftelijke bevel en wordt het schriftelijke bevel niet altijd binnen de gestelde termijn van maximaal 3 dagen na het telefonische bevel afgegeven.⁹⁶ De politie zou daarnaast maatregelen hebben getroffen om te waarborgen dat afbeeldingen van inzittenden van passerende voertuigen en andere personen niet in een opsporingsonderzoek terecht komen. In enkele gevallen zijn foto's echter niet onherkenbaar gemaakt voorafgaand aan het verstrekken daarvan.⁹⁷
66. Ook geeft de politie aan dat zij maatregelen heeft getroffen om te waarborgen dat de toegang tot politiegegevens door medewerkers en derden zijn geregistreerd en onderzocht worden om inbreuk op de beveiliging te detecteren.⁹⁸ KPMG heeft vastgesteld dat de Argus logbestanden nog steeds muteerbaar zijn en dat er ook nog steeds geen actieve monitoring plaatsvindt op de Argus-logbestanden, waardoor ongeautoriseerde toegang en pogingen daartoe mogelijk niet worden gedetecteerd.⁹⁹

3.5.4 KPMG Audit 2023

⁹¹ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 89.

⁹² WODC rapport Cahier 2021-19, p. 90.

⁹³ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 67.

⁹⁴ KPMG Audit 2021, p. 7.

⁹⁵ KPMG Audit 2021, p. 7.

⁹⁶ KPMG Audit 2022, p. 6.

⁹⁷ KPMG Audit 2022, p. 6.

⁹⁸ KPMG Audit 2022, p. 7.

⁹⁹ KPMG Audit 2022, p. 7.

67. Over het jaar 2023 geeft KPMG een oordeel met beperking, omdat met betrekking tot een aantal beheersingsmaatregelen uitzonderingen zijn geconstateerd waardoor de opzet, implementatie en/of de effectieve werking niet kon worden vastgesteld.¹⁰⁰ Als gevolg hiervan is KPMG niet in staat geweest om een redelijke mate van zekerheid te verschaffen dat alle beheersingsdoelstellingen zijn behaald.
68. Daarnaast heeft KPMG wederom vastgesteld dat de Argus-logbestanden raadpleegbaar en muteerbaar zijn door een groep databasebeheerders en dat geen actieve monitoring plaatsvindt op de Argus-logbestanden waardoor ongeautoriseerde toegang of pogingen daartoe mogelijk niet worden gedetecteerd.¹⁰¹ In de aanbiedingsbrief van de politie bij de KPMG Audit 2023 stelt de politie dat zij per 23 december 2023 maatregelen heeft genomen met betrekking tot de *logging en monitoring*. Zo zou de logging per deze datum op *LAAS* zijn geplaatst, waardoor logfiles door niemand bewerkt kunnen worden en alleen kunnen worden ingezien via SOC. Wat dit precies inhoudt is voor Privacy First niet duidelijk. Daarnaast is onduidelijk of de politie met deze maatregelen op het gebied van logging en monitoring wel voldoet aan de beheersingsdoelstellingen.

3.5.5 Evaluatie Wet ANPR

69. Op 9 november 2021 heeft de minister aangegeven dat de regering voornemens was te beslissen tot het van kracht blijven van artikel 126jj Sv en daartoe een ontwerp van een koninklijk besluit overlegd aan de Tweede Kamer.
70. De leden van verschillende fracties hebben vragen gesteld over de meerwaarde van artikel 126jj Sv voor de opsporing. Zo worden onder meer vraagtekens gezet bij de balans tussen de inmenging op het recht van privacy en de beperkte rol die artikel 126jj Sv in de bewijsvoering speelt.¹⁰² De minister is van mening dat de bevoegdheid van artikel 126jj Sv van meerwaarde is voor de opsporing en baseert deze conclusie op het evaluatieverslag van het WODC.¹⁰³ Gelet op hetgeen het WODC heeft overwogen in haar evaluatie (zie randnrs. 54 - 62 MvG) is deze conclusie onbegrijpelijk.
71. Daarnaast uitten diverse fracties zorgen over het feit dat kentekengegevens vaker worden bewaard dan nodig uit angst om deze te verliezen, wat kan leiden tot onnodige opslag van gegevens.¹⁰⁴ In reactie hierop geeft de minister aan dat het onvermijdelijk is dat kentekengegevens worden geraadpleegd die op een later stadium van het opsporingsonderzoek niet langer ter zake dienend zijn.¹⁰⁵
72. Andere punten die uit het WODC rapport Cahier 2021-19 volgen zijn onder meer dat er geen periodieke controle plaatsvindt voor de logging van Argus. Het WODC stelt een aanpassing van het informatiesysteem voor om de periodieke controle op het actualiseren van de toegangsrechten van geautoriseerde opsporingsambtenaren en op het loggen van activiteiten met het informatiesysteem te verbeteren.¹⁰⁶ De leden van de fracties vragen of alle technische aanbevelingen worden opgevolgd. Volgens de minister zal dit worden aangepast zodra is

¹⁰⁰ KPMG Audit 2023, p. 6.

¹⁰¹ KPMG Audit 2023, p. 6.

¹⁰² Kamerstukken I 2021/2022, 33542, L, p.2.

¹⁰³ Kamerstukken I 2021/2022, 33542, L, p. 7.

¹⁰⁴ Kamerstukken I 2021/2022, 33542, L, p. 9.

¹⁰⁵ Kamerstukken I 2021/2022, 33542, L, p. 9.

¹⁰⁶ WODC-rapport Cahier 2021-19, p. 91.

besloten om artikel 126jj Sv te continueren.¹⁰⁷ Het is voor Privacy First niet inzichtelijk of deze maatregelen inmiddels zijn doorgevoerd.

73. Uit het WODC rapport Cahier 2021-19 volgt ook dat locaties van de camera's niet nauwkeurig genoeg zijn beschreven en dat de vereiste motivering ontbreekt. De leden van de fracties hebben hun zorgen hierover geuit, omdat het openbaar beschikbaar stellen van de motivering voor de plaatsing van de camera's per locatie wettelijk verplicht is.¹⁰⁸ Naar aanleiding hiervan heeft de korpschef besloten dat de locatie van de camera's nauwkeuriger wordt beschreven in het cameraplan. Met betrekking tot de vereiste motivering geeft de minister aan dat deze samen met het cameraplan een keer per jaar zal worden gepubliceerd in de Staatscourant. Later geeft de minister aan dat het toch niet wenselijk is om de gedetailleerde motivering te publiceren en dat deze alleen vertrouwelijk kan worden ingezien door de auditors tijdens de jaarlijkse audit.¹⁰⁹ De motivering ontbreekt dus in het cameraplan dat voor burgers inzichtelijk is.

3.5.6 Conclusie

74. Bij de beslissing over de voortgezette inwerkingtreding van artikel 126jj Sv, moest volgens de minister de meerwaarde voor de opsporing worden afgewogen tegen de inmenging die de inzet van de bevoegdheid maakt op de persoonlijke levenssfeer. De minister zegt hierover: *"Nu uit het evaluatieverslag volgt dat de bevoegdheid van artikel 126jj Sv daadwerkelijk de effectiviteit vergroot en in de toekomst, na een enkele aanpassing van het informatiesysteem, ook de efficiëntie vergroot, geldt het oordeel dat de inbreuk op persoonlijke levenssfeer geoorloofd is naar de regering meent gelijkerwijs voor de thans aan de orde zijnde beslissing over het van kracht blijven van de bevoegdheid."*¹¹⁰
75. De WODC-rapporten worden gebruikt als onderbouwing voor de meerwaarde van de in artikel 126jj Sv neergelegde bevoegdheid. Het zijn echter juist deze rapporten waar – zelfs gezien de dubieuze selectie van het onderzoeksmateriaal waar het WODC zich op baseert (randnr. 56 MvG) – geenszins uit blijkt dat de bevoegdheid van artikel 126jj Sv daadwerkelijk meerwaarde heeft. Daar komt bij dat uit de KPMG audit-rapporten volgt dat er niet wordt voldaan aan alle privacy-beheersingsdoelstellingen en -beheersingsmaatregelen, welke de politie nota bene zelf heeft geformuleerd. Volgens de Staat zouden er inmiddels verschillende aanvullende maatregelen zijn genomen. Uit de KPMG Audit 2023 volgt echter dat in 2023 nog steeds niet aan de privacy-beheersingsdoelstellingen en -beheersingsmaatregelen werd voldaan. Of de maatregelen die de politie stelt te hebben genomen wel voldoen aan de privacy-beheersdoelstellingen is niet duidelijk.
76. Het is evident dat de horizonbepaling in artikel 126jj Sv in de praktijk weinig waarde heeft gehad. Ondanks de geuite zorgen, de beperkte meerwaarde van artikel 126jj Sv en het afkeurende oordeel van KPMG, heeft de wetgever toch besloten om artikel 126jj Sv een definitief karakter te geven.

¹⁰⁷ Kamerstukken I 2021/2022, 33542, L, p. 9.

¹⁰⁸ Kamerstukken I 2021/2022, 33542, L, p. 9.

¹⁰⁹ Kamerstukken I 2022/2023, 33 542, O, p. 10.

¹¹⁰ Kamerstukken I 2021/2022, 33542, L, p. 9.

4. GRIEVEN

77. Zoals reeds volgt uit de hoofdstukken 2 en 3 kan het Vonnis niet in stand blijven. Privacy First formuleert hierna een negental grieven tegen het Vonnis.

4.1 Grief 1 – de inmenging die artikel 126jj Sv vormt is niet bij wet voorzien

78. De rechtbank overweegt in rov. 4.8 van het Vonnis ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, dat "*De inmenging die artikel 126jj Sv vormt op artikel 8 EVRM bij wet [is] voorzien*". Met deze overweging gaat de rechtbank ongemotiveerd voorbij aan hetgeen Privacy First in eerste aanleg heeft aangevoerd,¹¹¹ namelijk dat artikel 126 jj Sv in strijd is met de grondrechten zoals neergelegd in artikel 8 EVRM en de artikelen 7 en 8 Handvest, omdat sprake is van "*Schending van het voorzienbaarheidsvereiste/legaliteitsvereiste*".

79. In randnr. 9 MvG zet Privacy First uiteen dat de zinssnede "*dan voor zover bij de wet is voorzien*" vereist dat (i) de wet voldoende duidelijk en precies is en (ii) individuen kunnen voorzien onder welke omstandigheden en voorwaarden de overheid gerechtigd is tot inmenging. Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat de wetgever in dit verband voldoende waarborgen dient te treffen om risico's op misbruik en willekeur te ondervangen. Daaraan wordt in het kader van artikel 126jj Sv niet voldaan. Er is sprake van een inmenging op artikel 8 EVRM in meerdere fases (zie randnr. 16 MvG): (i) de fase waarin alle passagegegevens worden verzameld middels de geplaatste ANPR-camera's, (ii) de fase waarin deze gegevens gedurende een periode van vier weken worden opgeslagen ongeacht relevantie voor de opsporing, (iii) de fase waarin de gegevens worden opgevraagd en, ten slotte, (iv) de fase waarin de gegevens verder worden gebruikt. Voor al deze individuele stappen dient de wetgever aldus waarborgen te treffen.

80. De (beperkte) waarborgen die de Staat stelt te hebben getroffen¹¹² zien echter (bijna) alleen op de stadia waarin de Passagegegevens al zijn opgeslagen en worden geraadpleegd. Dagelijks werden in 2024 echter door omstreeks 850 vaste camera's (het aantal geplaatste mobiele camera's over dat jaar is nog onbekend) miljoenen Passagegegevens geregistreerd (**Productie PF-007**), zonder dat daarbij enig onderscheid wordt gemaakt tussen de Passagegegevens van criminelen en van burgers die toevallig langs komen rijden, fietsen of lopen. Door de wetgever zijn geen waarborgen getroffen om risico's op misbruik en willekeur van deze eerste stap – het initiële besluit om gegevens te verzamelen – te voorkomen.

81. Daarnaast worden de door de Staat gestelde waarborgen niet (altijd) nageleefd, althans zijn deze waarborgen onvoldoende om risico's op misbruik en willekeur te ondervangen. Zo dient de Staat de aanwezigheid van de 126jj-camera's kenbaar te maken in het cameraplan (zie randnr. 38 MvG). Het cameraplan dat door de Minister is gepubliceerd in de Staatscourant¹¹³ voldoet echter niet aan de vereisten van artikel 2 lid 2 van het Besluit (zie randnrs. 62 en 73 MvG) en vormt daarmee een ernstig uitvoeringsgebrek:

- (i) het cameraplan bevat geen beschrijving van de exacte locaties van vaste camera's van andere instanties als bedoeld in artikel 2 lid 2 sub (b); en

¹¹¹ Dagvaarding Privacy First, randnr. 7.48.

¹¹² Conclusie van antwoord Staat, randnr. 3.5.

¹¹³ Het cameraplan van Q1 2025 is te vinden in Staatscourant 2024, 42051.

- (ii) het cameraplan vermeldt niet het aantal mobiele camera's dat kan worden gebruikt en het soort locaties waar deze mobiele camera's kunnen worden ingezet als bedoeld in artikel 2 lid 2 sub (c). Het overzicht met mobiele camera's publiceert de politie pas achteraf.
82. Daarnaast ontbreekt in het cameraplan de in artikel 2 lid 3 Besluit vereiste motivering. De minister achtte het niet wenselijk om de gedetailleerde motivering te publiceren (zie randnr. 73 MvG).¹¹⁴ Hoewel deze wettelijke verplichting als waarborg zou moeten dienen, heeft de minister dus zelf besloten om hier niet aan te voldoen. Ook dit betreft een ernstig uitvoeringsgebrek.
83. Bovendien volgt uit de KPMG Audit 2023 (zie randnr. 67 - 68 MvG) (onder meer) dat de politie de waarborg dat actieve monitoring van Argus-logbestanden dient plaats te vinden, in (in ieder geval) het auditjaar 2023, nog steeds niet naleeft.¹¹⁵ Als gevolg daarvan kon ongeautoriseerde toegang of pogingen tot het verkrijgen van ongeautoriseerde toegang niet worden gedetecteerd en kon geen tijdige interventie plaatsvinden. Of de politie met de maatregelen die zij stelt te hebben getroffen wel voldoet aan de privacybeheersingsdoelstellingen is niet duidelijk. Het ligt op de weg van de Staat om daar meer duidelijkheid over te verschaffen.
84. Daar komt bij dat de politie al een langere geschiedenis kent waarbij zij het niet zo nauw neemt met het naleven van waarborgen. Privacy First wijst in dit kader op de bevindingen van Follow the Money over de naleving door de politie van de bewaartermijnen in de Wpg. Individuen kunnen er niet vanuit gaan dat de Passagegegevens in Argus en de Passagegegevens die uit Argus worden opgevraagd en daarmee onder de Wpg vallen, tijdig worden vernietigd.
85. Kortom, er zijn onvoldoende waarborgen om risico's op misbruik en willekeur te ondervangen. Voor zover er wel wettelijke waarborgen zijn, worden deze niet consequent door de politie/de Staat nageleefd. De gevolgen van de inmenging door de Staat zijn voor individuen om die reden onvoldoende voorzienbaar. Aan het vereiste "*bij wet voorzien*" wordt dan ook niet voldaan.
- 4.2 **Grief 2 – artikel 126jj Sv voorziet niet in een dwingende maatschappelijke behoefte**
86. Zoals uiteengezet in randnrs. 10 - 12 MvG dient een inmenging op grondrechten *noodzakelijk in een democratische samenleving* te zijn. In dit kader wordt onder meer beoordeeld of artikel 126jj Sv voorziet in een dwingende maatschappelijke behoefte.
87. In rov. 4.11 – 4.14 van het Vonnis oordeelt de rechtbank ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, dat "*de Staat de noodzaak voor de regeling van artikel 126jj Sv voldoende heeft aangetoond.*" (rov. 4.11) en dat artikel 126jj Sv "*het vergemakkelijken van het opsporingsonderzoek [...] een legitiem doel [is] en voldoet aan een dwingende maatschappelijke behoefte*" (rov. 4.14). Met dit oordeel miskent de rechtbank dat het leveren van enige bijdrage aan een legitiem doel onvoldoende is voor het bestaan van een dwingende maatschappelijke behoefte. Zoals Privacy First uiteenzet onder randnr. 10 MvG is het onvoldoende dat een maatregel die een inmenging oplevert met het oog op een legitiem doeleinde '*useful*', '*reasonable*' of '*desirable*' is. Om een inmenging te kunnen rechtvaardigen

¹¹⁴ Kamerstukken I 2022/23, 33 542, O, p. 10.

¹¹⁵ KPMG Audit 2023, p. 6.

dient sprake te zijn van een meer dan minimale bijdrage aan het legitieme doel. Hoewel de rechtbank concludeert dat sprake is van een dwingende maatschappelijke behoefte blijkt uit de bronnen die de rechtbank ter onderbouwing aanhaalt geenszins dat sprake is van meer dan een zeer beperkt nut van de regeling.

88. Voor zover de rechtbank in rov. 4.11 van het Vonnis – met de overweging dat "*In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat ten grondslag ligt aan de Wet ANPR is overwogen dat de bevoegdheid bijdraagt aan de opsporing van strafbare feiten.*" en "*Misdrijven kunnen mede met behulp van bewaarde kentekengegevens worden opgelost*" – van oordeel is dat uit de parlementaire geschiedenis bij de wet ANPR volgt dat artikel 126jj Sv voldoet aan een dringende maatschappelijke behoefte, miskent de rechtbank dat uit de MvT niet volgt dat de regeling daadwerkelijk iets bijdraagt aan het legitieme doel. In de MvT staat weliswaar dat de regeling een bijdrage zal leveren aan de opsporing, maar dit wordt niet onderbouwd, zo werd ook opgemerkt door het CBP (randnrs. 46 MvG) en kamerleden van D66 (randnr. 48 MvG).
89. Ook de overweging van de rechtbank in rov. 4.12 van het Vonnis dat "*Uit het WODC rapport blijkt dat de regeling van artikel 126jj Sv een wezenlijke bijdrage levert aan de opsporing*" is onjuist en onbegrijpelijk. In de eerste plaats gaat de rechtbank geheel – en ongemotiveerd – voorbij aan de bezwaren die Privacy First heeft geuit ten aanzien van het onderzoek dat aan het WODC-rapport ten grondslag ligt. Tijdens de mondelinge behandeling heeft Privacy First namelijk aangegeven dat aan het onderzoek behoorlijke gebreken kleven die maken dat de uitkomsten daarvan (en daarmee enig positief beeld dat wordt geschetst van het nut van de regeling) onbetrouwbaar zijn (randnr. 70 MvG) Daarnaast strookt de conclusie die de rechtbank aan het rapport verbindt niet met de inhoud daarvan. Waar de rechtbank op basis van het rapport concludeert dat "*uit het WODC-rapport blijkt dat de regeling van artikel 126jj Sv een wezenlijke bijdrage levert aan de opsporing*" blijkt uit het rapport juist dat artikel 126jj Sv "*een beperkte rol speelt in de bewijsvoering*", dat de inzet van de bevoegdheid slechts "*in enkele zaken direct tot een verdachte heeft geleid*" en dat ten aanzien van de vraag of de inzet van het bevoegdheid daadwerkelijk leidt tot het efficiënter maken van het opsporingsproces "*geen eenduidige conclusie*" kan worden getrokken (randnrs. 57 - 58 MvG). Kortom, ook uit de WODC-rapporten volgt niet dat artikel 126jj Sv een meer dan een minimale bijdrage levert aan de opsporing.
90. De overweging van de rechtbank in rov. 4.13 van het Vonnis dat "*De Staat bij conclusie van antwoord een aantal voorbeelden [heeft] gegeven van zaken waarin de inzet van de 126jj Sv-bevoegdheid een belangrijke meerwaarde heeft gevormd voor de opsporing*" is ook onjuist, althans onbegrijpelijk. In haar conclusie van antwoord verwijst de Staat naar een (destijds) recente 'inventarisatie' van de politie m.b.t. de inzet van artikel 126jj Sv die een "*groot aantal praktijkvoorbeelden [...] van de succesvolle inzet van art. 126jj Sv*" opgeleverd zou hebben. Ter onderbouwing van die claim wordt echter niet meer informatie verstrekt dan zeven voorbeelden van de inzet van artikel 126jj Sv. Op de Staat rustte – nu al deze informatie zich in het domein van de Staat bevindt – een verzwaarde motiveringsplicht om indien sprake is geweest van een inventarisatie die stevig bewijs biedt van het nut van artikel 126jj Sv, een (waar nodig geanonimiseerd) rapport met betrekking tot die inventarisatie als productie in het geding te brengen, of op zijn minst meer informatie te verschaffen over het nut van artikel 126jj Sv, dan zeven voorbeelden (zoals bijvoorbeeld het aantal keer dat art. 126jj Sv per jaar wordt ingezet en hoe vaak artikel 126jj Sv op succesvolle wijze wordt ingezet). De

afwezigheid van deze informatie doet Privacy First sterk vermoeden dat de resultaten niet zo positief waren als de Staat schetst.

91. Ook de overweging van de rechtbank in rov. 4.13 "*Dat is door Privacy First niet weersproken.*" is, in het licht van wat Privacy First aanvoert in randnr. 90 van de MvG, onjuist althans onbegrijpelijk. De rechtbank miskent dat van Privacy First niet kan worden gevergd dat zij de voorbeelden van de Staat "*weerspreekt*", omdat al de voor een gemotiveerde betwisting benodigde informatie zich bevindt in het domein van de Staat en Privacy First daartoe geen toegang heeft. Het ligt op de weg van de Staat om zodanige feitelijke gegevens te verstrekken dat zij Privacy First aanknopingspunten verschaft voor een nadere onderbouwing van haar betwisting.
92. Ook overweegt de rechtbank in rov. 4.14 van het Vonnis ten onrechte dat "*Privacy First in het licht van het voorgaande onvoldoende [heeft] onderbouwd dat nut en noodzaak van de bevoegdheid van artikel 126jj Sv ontbreken.*" De rechtbank gaat in het vonnis geheel voorbij aan hetgeen Privacy First in eerste aanleg heeft aangevoerd over het ontbreken van de nut en noodzaak van artikel 126jj Sv. Zo gaat Privacy First uitgebreid in op dat: (i) de wetgever heel weinig aandacht besteedt aan de nut en noodzaak van de registratie van miljoenen gegevens voor het 'opsporingsdoel', (ii) het CBP concludeert dat de noodzaak noch wat betreft de subsidiariteit, noch wat betreft de proportionaliteit door de wetgever is aangetoond, (iii) uit de WODC-rapporten blijkt dat geen enkele voortvluchtige is opgepakt met behulp van artikel 126jj Sv en het niet mogelijk is om vast te stellen of het gebruik van artikel 126jj Sv daadwerkelijk heeft bijgedragen aan de opsporing van een enkel ernstig misdrijf.¹¹⁶
93. Tot slot, is de overweging van de rechtbank in rov. 4.14 van het Vonnis dat "*Het belang van de bevoegdheid van artikel 126jj Sv voor de opsporing wordt niet weerlegd door de omstandigheid dat in de evaluaties niet kon worden vastgesteld dat (i) aan de hand van die bevoegdheid (meer) voortvluchtigen zijn opgepakt of (ii) dat artikel 126jj Sv een relevante rol speelt bij de bewijsvoering in strafzaken en dus tot meer veroordelingen leidt.*" in het licht van de door de rechtbank aangehaalde bronnen en de stellingen van Privacy First, onbegrijpelijk, althans onvoldoende gemotiveerd.
94. Kortom, artikel 126jj Sv levert niet meer dan een zeer beperkte bijdrage aan het legitieme doel – het vergemakkelijken van het opsporingsonderzoek – en voldoet daarmee niet aan het vereiste "*noodzakelijk in een democratische samenleving*". Gelet op het voorgaande heeft de rechtbank deze toets miskend, althans onvoldoende gemotiveerd waarom artikel 126jj Sv – op grond van de door haar aangehaalde bronnen – wel meer dan een zeer beperkte bijdrage aan het legitieme doel levert en dus voldoet aan dit vereiste.

4.3 **Grief 3 – artikel 126jj Sv voldoet niet aan het vereiste van proportionaliteit**

95. De rechtbank oordeelt in rov. 4.15 van het Vonnis ten onrechte, althans onbegrijpelijk dat het betoog van de Staat dat artikel 126jj Sv "*wel voldoet aan de eisen van proportionaliteit*" slaagt. Zoals uiteengezet onder randnr. 10 MvG dient een inmenging ook proportioneel te zijn. In dit verband is van belang wat de ernst van de inmenging is en welke waarborgen gelden bij inzet van de maatregel die de inmenging veroorzaakt. De rechtbank past deze proportionaliteitstoets onjuist toe.

¹¹⁶ Dagvaarding Privacy First, randnrs. 2.72 – 2.79.

4.3.1 *Artikel 126jj Sv vormt een omvangrijke inmenging op artikel 8 EVRM*

96. Ten eerste oordeelt de rechtbank in rov. 4.16 van het Vonnis ten onrechte dat "*De inbreuk op de persoonlijke levenssfeer die met de inzet van de bevoegdheid van artikel 126jj Sv wordt gemaakt, [...] een beperkte [is].*" Dit zou volgens de rechtbank zo zijn, omdat "*artikel 126 jj [slechts] voorziet in het vastleggen en bewaren van een beperkte set gegevens*",¹¹⁷ "*Uit de door de Staat gegeven toelichting blijkt dat er op de verstrekte foto's geen personen zichtbaar zijn*" en dat als een opgeslagen foto na een bevel daartoe uit het systeem wordt gehaald, "*de voorruit van het voertuig automatisch voorzien [wordt] van een niet-doorschijnend groen vlak*",¹¹⁸ dat "*De naam van de houder van het kenteken onbekend [blijft]*" en "*[...] pas bekend [wordt] wanneer in een concrete zaak de tenaamstelling van een bepaald kenteken in het kentekenregister van de RDW wordt nagetrokken, waarvoor een afzonderlijke wettelijke grondslag bestaat.*"¹¹⁹
97. De rechtbank miskent in rov. 4.16 van het Vonnis echter dat de inmenging die artikel 126jj Sv maakt op artikel 8 EVRM, net zoals het geval was in de *Big Brother* jurisprudentie (randnr. 16 MvG), bestaat uit meerdere fases: (i) de fase waarin alle passagegegevens worden verzameld middels de geplaatste ANPR-camera's, (ii) de fase waarin deze gegevens gedurende een periode van vier weken worden opgeslagen ongeacht relevantie voor de opsporing, (iii) de fase waarin de gegevens worden opgevraagd en, ten slotte, (iv) de fase waarin de gegevens verder worden gebruikt. Voor elke fase is sprake van een inmenging op artikel 8 EVRM. De inmenging is dus veel omvangrijker dan de rechtbank overweegt in rov. 4.16 van het Vonnis, waarin de rechtbank slechts ingaat op de 'waarborgen' die zouden gelden nadat de Passagegegevens worden opgevraagd (fase drie) en verder worden gebruikt (fase vier). Juist de eerste en tweede fase – het verzamelen en bewaren van de Passagegegevens – resulteren in de grootste inmenging op het recht van privacy.
98. Uit het WODC-rapport volgt dat in 2021 sprake was van 461 vaste '126jj-locaties', waar 919 camera's in totaal geplaatst waren en waarmee in 2020 gemiddeld 5 miljoen passages per dag werden gefotografeerd.¹²⁰ Uit **Productie PF-007** blijkt dat door de jaren heen een duidelijke stijgende lijn te zien is in het aantal vaste ANPR-camera's – in het meest recente cameraplan stonden 851 vaste locaties waar (waarschijnlijk meerdere) ANPR-camera's geplaatst zijn, wat nagenoeg een verdubbeling betreft van de hoeveelheid 126jj-locaties (en daarmee het aantal ANPR-camera's) ten tijde van het WODC-onderzoek. Ten tijde van het indienen van deze MvG spreken we dus naar verwachting over omstreeks 10 miljoen sets aan Passagegegevens die per dag worden vastgelegd (fase één) en die 28 dagen bewaard worden (fase twee). De database waar de Passagegegevens in opgeslagen worden bevat dus naar verwachting – als de Passagegegevens tijdig worden vernietigd – omstreeks 280 miljoen sets aan Passagegegevens, inclusief foto-opnames waarop personen veelal herkenbaar zijn. Aan de hand van deze gegevens kan een veelomvattend beeld worden verkregen van de bewegingen van personen; bijvoorbeeld waar iemand is, waar iemand heengaat, hoe laat iemand naar zijn werk gaat, hoe vaak hij/zij deze route aflegt per week, waar iemand (ongeveer) werkt, hoe laat iemand weer naar huis gaat, waar iemand (ongeveer) woont, met wie hij/zij afspreekt, maar ook wie zich in

¹¹⁷ Rov. 4.16 Vonnis.

¹¹⁸ Rov. 4.16 Vonnis.

¹¹⁹ Rov. 4.16 Vonnis.

¹²⁰ WODC-rapport Cahier 2021-19, p. 9.

de auto bevinden. De inmenging op artikel 8 EVRM is dus – in tegenstelling tot wat de rechtbank overweegt – niet beperkt.

99. Bovendien is in verband met een deel van de inzet van ANPR-camera's, net als in de *Big Brother* jurisprudentie, sprake van heimelijk toezicht. Waar de locaties van de vaste ANPR-camera's vooraf worden gepubliceerd is dit namelijk niet het geval voor de mobiele camera's. Voor personen wiens Passagegegevens door deze camera's worden verzameld is dit niet kenbaar en is dus sprake van heimelijk toezicht. Ook in gevallen waarin de mobiele ANPR-camera's zichtbaar zijn is hier sprake van, nu het voor passanten niet duidelijk zal zijn wat het doel is van deze camera's en welke gegevens deze verzamelen. Dit maakt de inmenging die het gevolg is van de inzet van mobiele ANPR-camera's des te ingrijpender.

4.3.2 *Artikel 126jj Sv is niet omkleed met (voldoende) wettelijke waarborgen*

100. Ook oordeelt de rechtbank in rov. 4.17 van het Vonnis ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd dat "*De inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is [...] omkleed met wettelijke waarborgen.*" De rechtbank hanteert een onjuiste toets (subparagraaf (a)), miskent dat deze waarborgen – in het licht van de omvangrijke inmenging op artikel 8 EVRM – onvoldoende zijn (subparagraaf (b)) en dat deze waarborgen makkelijk omzeild worden, althans kunnen worden (subparagraaf (c)).

(a) De rechtbank hanteert een onjuiste toets

101. In de eerste plaats is de overweging van de rechtbank in rov. 4.17 van het Vonnis dat "*de toegang tot de opgeslagen gegevens in artikel 126jj lid 3 Sv beperkt [is] tot de opsporing van bepaalde (ernstigere) misdrijven waarvoor de toepassing van voorlopige hechtenis openstaat of de aanhouding van een voortvluchtige verdachte of veroordeelde*" en dat dat "*voldoende zwaarwegende doelen [zijn], die in verhouding staan tot de relatief beperkte inmenging op de persoonlijke levenssfeer*" onjuist, althans onvoldoende gemotiveerd. De rechtbank motiveert niet waarom sprake zou zijn van voldoende 'zwaarwegende doelen'. Daarnaast past de rechtbank (opnieuw) de onjuiste toets toe. Zoals Privacy First uiteenzet in randnr. 87 MvG dient de rechtbank te beoordelen of artikel 126jj Sv een meer dan minimale bijdrage levert aan het legitieme doel. Privacy First heeft aangetoond dat artikel 126jj Sv slechts een zeer beperkte bijdrage levert aan het legitieme doel, en dus niet aan dit vereiste voldoet (zie randnrs. 86 - 94 MvG). Vervolgens dient de rechtbank te beoordelen of de bijdrage die artikel 126jj Sv levert aan het legitieme doel in verhouding staat tot de inmenging op artikel 8 EVRM. Zoals Privacy First toelicht in randnr. 98 MvG is de inmenging die artikel 126jj Sv op artikel 8 EVRM maakt – in tegenstelling tot wat de rechtbank overweegt – omvangrijk. De slechts minimale bijdrage die artikel 126jj Sv levert aan het legitieme doel – de opsporing – staat niet in verhouding tot de omvangrijke inmenging die artikel 126jj Sv op artikel 8 EVRM maakt. Van proportionaliteit is aldus geen sprake.

(b) De door de rechtbank genoemde wettelijke waarborgen zijn onvoldoende

102. In de tweede plaats zijn de overwegingen van de rechtbank in rov. 4.17 van het Vonnis dat "*De officier van justitie [...] aan de hand van de relevante feiten en omstandigheden [moet] motiveren waarom een concrete noodzaak bestaat om de kentekengegevens te raadplegen*", dat "*Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat deze waarborg de officier van justitie ertoe dwingt om bij iedere raadpleging een voorafgaande, zorgvuldige afweging te maken van de concrete noodzaak om de gegevens te raadplegen*" en "*dat de officier van justitie zich daarbij*

rekenschap [geeft] van de reikwijdte van de zoekvraag en de inbreuk die daarmee wordt gemaakt op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer" onjuist, althans onvoldoende gemotiveerd. De rechtbank verwijst slechts naar de "*wetsgeschiedenis*" en citeert (bijna) letterlijk randnr. 4.3.5 van de conclusie van antwoord van de Staat.¹²¹ De rechtbank laat echter na om de argumenten van Privacy First, dat de OvJ – gelet op zijn/haar functie in het opsporingsonderzoek – niet onafhankelijk is¹²² in haar overweging te betrekken, laat staan mee te wegen. Bovendien is de overweging van de rechtbank onjuist. Zoals Privacy First toelicht in randnr. 40 stelt de politie in de praktijk – middels een standaardformulier – na overleg met de OvJ het bevel op. De beoordeling van dit bevel door de OvJ is slechts een formaliteit. Ook volgt uit het WODC-rapport dat officieren van justitie artikel 126jj Sv als een relatief licht middel zien en dat de inzet daarvan in hun ogen al snel aan het proportionaliteitsvereiste voldoet.¹²³ Van een zorgvuldige afweging van de concrete noodzaak om de gegevens te raadplegen op grond van artikel 126jj Sv – zoals uit de wetsgeschiedenis volgt – is aldus in de praktijk geen sprake.

103. In de derde plaats is de overweging van de rechtbank in rov. 4.17 van het Vonnis dat "*Door de vastlegging van het bevel [...] het voor de rechter in de daaropvolgende strafzaak mogelijk [is] om toezicht en controle achteraf uit te oefenen*" onjuist, althans onvoldoende gemotiveerd. De rechtbank verwijst ter onderbouwing van deze overweging (opnieuw) slechts naar de parlementaire geschiedenis en in het bijzonder naar "*Kamerstukken I 2016/17, 33 542, p. 3*". Welk kamerstuk de rechtbank hiermee bedoelt is voor Privacy First niet duidelijk. Ook citeert de rechtbank opnieuw letterlijk randnr. 4.3.5 van de conclusie van antwoord van de Staat.¹²⁴ Daarmee miskent de rechtbank hetgeen Privacy First in haar pleitaantekeningen aanvoert¹²⁵ dat – zoals de Staat in randnr. 3.4.6 van haar conclusie van antwoord uiteenzet – artikel 126jj Sv veelal een ondersteunend middel is, en dat de ANPR-gegevens vaak niet als bewijsmiddel worden ingebracht in een strafzaak. Dit leidt ertoe dat de inzet van ANPR-gegevens slechts in beperkte mate voor toetsing door een rechter in aanmerking komt.
104. Ook miskent de rechtbank dat bij plaatsing van de mobiele camera's sprake is van heimelijk toezicht (randnr. 99 MvG) en artikel 126jj Sv momenteel niet voldoet aan *minimum safeguards* die hiervoor gelden, nu de mobiele camera's geplaatst kunnen worden zonder dat specifieke soorten strafbare feiten daarvoor aanleiding zijn, zonder dat gedefinieerd is welke categorieën van personen hieraan onderworpen kunnen worden en geen sprake is van een beperking van de duur van de toezichtsmaatregel (randnr. 15 MvG).

¹²¹ Conclusie van antwoord Staat, randnr. 4.3.5: "*Voor de beoordeling van de proportionaliteit is ten tweede van belang dat de toegang tot de bewaarde gegevens bij wet wordt beperkt tot de opsporing van een bepaald misdrijf of de aanhouding van een voortvluchtige verdachte of veroordeelde. Dit zijn voldoende zwaarwegende doelen, die in verhouding staan tot de relatief beperkte inmenging in de persoonlijke levenssfeer. Ook de concrete noodzaak wordt per bevraging geborgd. De officier van justitie moet bij ieder verzoek om raadpleging van de kentekengegevens aan de hand van relevante feiten en omstandigheden motiveren waarom een concrete noodzaak bestaat om de kentekengegevens te raadplegen. Deze waarborg dwingt de officier van justitie ertoe bij iedere raadpleging een voorafgaande, zorgvuldige afweging te maken van de concrete noodzaak om de gegevens te raadplegen. De officier van justitie geeft zich daarbij rekenschap van de reikwijdte van de zoekvraag en de inbreuk die daarmee wordt gemaakt op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Door de vastlegging in het bevel is het voor de rechter in een daaropvolgende strafzaak mogelijk om toezicht en controle achteraf uit te oefenen.*"

¹²² Zie bijvoorbeeld randnr. 3.4 pleitaantekeningen Privacy First d.d. 12 maart 2024.

¹²³ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 87.

¹²⁴ Conclusie van antwoord Staat, randnr. 4.3.5: "*Door de vastlegging in het bevel is het voor de rechter in een daaropvolgende strafzaak mogelijk om toezicht en controle achteraf uit te oefenen.*"

¹²⁵ Zie randnr. 1.8 pleitaantekeningen Privacy First d.d. 12 maart 2024.

(c) De wettelijke waarborgen van artikel 126jj Sv kunnen omzeild worden

105. In de vierde plaats garanderen de door de rechtbank genoemde 'waarborgen' niet dat geen ongeautoriseerde toegang wordt verkregen tot de database waar de Passagegegevens worden opgeslagen. Zoals de politie zelf recent ervaren heeft, biedt beveiliging geen garantie dat anderen geen toegang kunnen krijgen tot politiestructuren en de daar beschikbare informatie stelen. De politie was in september 2024 immers zelf slachtoffer van een hack waarbij een aanvaller toegang kon verkrijgen tot de systemen van de politie. Hierbij zijn op grote schaal gegevens van nagenoeg alle politieagenten en anderen, waaronder medewerkers van het OM, buitgemaakt. In reactie op het incident gaf de voorzitter van de Nationale Politiebond aan dat onvoldoende werk was gemaakt van de digitale beveiliging.¹²⁶ Stan Duijf, hoofd Operatiën van de Eenheid Landelijke Opsporing en Interventies, gaf zelf aan dat een IT-systeem "nooit helemaal waterdicht" is.¹²⁷ Dit volgt ook uit de jurisprudentie van het EHRM en HvJEU, waaruit consequent blijkt dat geautomatiseerde verwerkingen van gegevens per definitie meer risico's met zich meebrengen en daarom beperkt dienen te worden (zie randnr. 9 en 28 MvG).
106. In de vijfde plaats is niet uitgesloten dat de wettelijke waarborgen die gelden voor de inzet van artikel 126jj Sv worden omzeild of simpelweg niet worden nageleefd door de politie zelf. Uit de KPMG-rapporten, alsmede een rapport van de Auditdienst Rijk (ADR) van 29 november 2024 (het "ADR-rapport") (**Productie PF008**) blijkt dat dit een reële zorg is. In het ADR-rapport worden verschillende zorgelijke conclusies getrokken met betrekking tot de informatiebeveiliging bij de politie. Zo blijkt uit het rapport onder meer dat er weinig capaciteit beschikbaar is voor de controle van beveiligingsmaatregelen¹²⁸ en dat de politie niet heeft kunnen aantonen dat zij daadwerkelijk acteert op negatieve uitkomsten van audits en controles.¹²⁹ Dit wordt mede gereflecteerd in de KPMG-rapporten (zie randnr. 63 - 68 MvG).
107. Ook leeft de politie, althans de Staat, selectief de waarborgen na die zijn ingericht met betrekking tot artikel 126jj Sv. Zo is eenzijdig besloten dat het niet noodzakelijk was om de motivering voor de plaatsing van ANPR-camera's in het cameraplan op te nemen, zoals wel wordt vereist door artikel 2 lid 3 van het Besluit (zie randnr. 73 MvG). De Staat heeft zelf besloten dat het naleven van deze door de wetgever geformuleerde waarborg haar niet uitkwam en leeft hem daarom niet na. Deze bereidheid om wettelijke waarborgen links te laten liggen is ook gebleken uit de recente onthulling van Follow the Money (randnr. 3 MvG).¹³⁰
108. Tussenconclusie: artikel 126jj Sv voldoet niet aan de proportionaliteitstoets. De minimale bijdrage die artikel 126jj Sv levert aan de opsporing, staat niet in verhouding tot de omvangrijke inmenging die artikel 126jj Sv op artikel 8 EVRM maakt. Ook de wettelijke 'waarborgen' die door de wetgever zijn opgenomen in artikel 126jj Sv zijn onvoldoende, worden niet nageleefd of kunnen makkelijk omzeild worden.

4.3.3 *Van afgebakende zoekvragen is geen sprake*

109. De rechtbank overweegt ten onrechte in rov. 4.18 van het Vonnis dat "*alleen op basis van afgebakende zoekvragen in de opgeslagen gegevens kan worden gezocht, dat wil zeggen op*

¹²⁶ NOS, <https://nos.nl/artikel/2539487-ook-onrust-bij-medewerkers-openbaar-ministerie-om-politiehack>.

¹²⁷ NOS, <https://nos.nl/artikel/2543741-hackers-bij-politie-kaapten-inlogsessie-van-medewerker>.

¹²⁸ P. 11 ADR-rapport.

¹²⁹ P. 12 ADR-rapport.

¹³⁰ Follow the Money, "*De politie bewaart alles, van iedereen, altijd. Dat is in strijd met de wet*" d.d. 16 oktober 2024 (**Productie PF-005**),

basis van een concrete aanleiding [...] en aan de hand van reeds bij de politie bekende gegevens" en dat op "deze wijze [...] het gebruik van opgeslagen gegevens [wordt] beperkt tot gegevens die in direct verband bestaan met de opsporing van het misdrijf of de aanhouding van de voortvluchtige persoon." De rechtbank miskent dat uit de praktijk volgt dat bevelen van de OvJ soms zeer ruim geformuleerd zijn (zie randnr. 42 MvG), zodat zoveel mogelijk Passagegegevens kunnen worden verstrekt. Van 'afgebakende zoekvragen' is dus geen sprake. Bovendien volgt uit het WODC-rapport¹³¹ dat de politie, althans de OvJ, artikel 126jj Sv in gevallen preventief inzet in het opsporingsonderzoek om gegevens voor later gebruik 'veilig te stellen', waarbij meer gegevens worden opgevraagd dan strikt noodzakelijk is.¹³² Van een direct verband tussen opgevraagde gegevens en de opsporing van een misdrijf/aanhouding is aldus zeker niet altijd sprake.

4.3.4 De bewaartermijn van vier weken is niet proportioneel

110. De overweging van de rechtbank in rov. 4.19 van het Vonnis dat "een bewaartermijn van vier weken niet buitensporig" is, gelet op de motivering van de Staat dat "een termijn van vier weken passend is gezien het belang van de opsporing en aansluit bij de termijn in andere wetgeving over het bewaren van camerabeelden" is onjuist, althans onvoldoende gemotiveerd. Zoals Privacy First toelicht in randnrs. 87 - 93 MvG heeft artikel 126jj Sv slechts een zeer beperkt belang voor de opsporing. De bewaartermijn van vier weken staat niet in verhouding tot dit zeer beperkte belang. Bovendien geldt de bewaartermijn van vier weken alleen voor Passagegegevens die niet door de OvJ zijn opgevraagd. Alle opgevraagde Passagegegevens – ook Passagegegevens die uiteindelijk niet relevant zijn voor de opsporingsvraag – vallen onder het regime van de Wpg en mogen langer bewaard worden.
111. Tot slot is het, in het licht van het onderzoek van Follow the Money, niet gezegd dat de Staat, althans de politie, de bewaartermijn van 28 dagen zoals opgenomen in artikel 126jj Sv ook daadwerkelijk naleeft. Om daarover meer duidelijkheid te verkrijgen heeft Privacy First, althans haar advocaat mr. Van den Berg, Woo-verzoeken verstuurd aan (onder andere) (i) de politie en (ii) het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Op het moment van indiening van deze MvG heeft Privacy First de in de Woo-verzoeken verzochte informatie nog niet ontvangen en zijn beide instanties in gebreke in verband met het overschrijden van de termijn die volgt uit de Wet open overheid. Het ligt op de weg van de Staat – nu deze informatie in haar domein ligt – informatie te verschaffen om aan te tonen dat de Staat voldoet aan de wettelijke bewaartermijn zoals opgenomen in artikel 126jj Sv.

4.4 Grief 4 – artikel 126jj Sv voldoet niet aan het vereiste van subsidiariteit

112. De rechtbank overweegt in rov. 4.21 van het Vonnis ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, dat "de regeling van artikel 126jj Sv voldoet aan de eis van subsidiariteit". Volgens de rechtbank heeft de Staat betwist "dat er een andere maatregel is waarmee op een vergelijkbare betrekkelijk eenvoudige wijze in zwaarwegende gevallen achteraf de aanwezigheid van een voertuig op een bepaald tijdstip op een bepaalde plaats kan worden vastgesteld." Vervolgens citeert de rechtbank (slechts) uit de wetgeschiedenis waaruit, kort gezegd, volgt dat er geen andere (lichtere) middelen beschikbaar zijn, waarmee op dezelfde effectieve wijze achteraf voertuigbewegingen kunnen worden nagegaan.

¹³¹ Randnr. 59 MvG.

¹³² WODC rapport Cahier 2021-19, p. 87.

113. De rechtbank heeft haar oordeel onvoldoende gemotiveerd door enkel te verwijzen naar de parlementaire geschiedenis van artikel 126jj Sv. Uiteraard volgt uit de parlementaire geschiedenis dat zou zijn voldaan aan de eis van subsidiariteit. De minister is immers de slager die zijn eigen vlees keurt. Over bezwaren die door diverse partijen worden geuit op het conceptwetsvoorstel stapt de minister in de parlementaire geschiedenis gemakkelijk heen. De rechtbank dient om tot een onafhankelijk en gemotiveerd oordeel te komen of wordt voldaan aan het subsidiariteitsvereiste te kijken naar alle omstandigheden van het geval. Zo licht Privacy First in randnr. 46 MvG (en 2.74 Dagvaarding) toe dat het CBP in het kader van subsidiariteit van artikel 126jj Sv oordeelde "[...] dat uit de wijze waarop in de memorie van toelichting recente jurisprudentie wordt besproken niet kan worden afgeleid wat het belang is van de bevoegdheid. Er wordt namelijk – aldus het CBP – niet aangegeven of en waarom de no hits van belang waren voor de opsporing in het concrete geval."
114. Bovendien miskent de rechtbank dat er wel alternatieven bestaan voor de inzet van artikel 126jj Sv. Al in 2017 is bijvoorbeeld tijdens een deskundigenbijeenkomst de optie tot het gebruik van data uit zogenoemde "connected cars" ter sprake gekomen.¹³³ Dit zijn auto's die zijn verbonden met internet waardoor gegevens worden verzameld en uitgewisseld.¹³⁴ Bijvoorbeeld over de locatie van het voertuig.
115. De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft in dit kader de vraag voorgelegd of het überhaupt nodig is dat de overheid een register aanlegt met Passagegegevens, aangezien er in auto's al zoveel data voorhanden is.¹³⁵ De heer Koops van Tilburg University heeft in reactie hierop aangegeven dat er binnen de strafvordering uitgebreide regelingen bestaan om dit soort gegevens, verzameld door middel van het gebruik van auto's, te vorderen.¹³⁶
116. De minister stapt echter gemakkelijk over dit argument heen en geeft aan: *"Deze leden verwezen naar «connected cars». In reactie daarop wil ik graag vooropstellen dat de gangbare wijze van het «identificeren» van voertuigen aan de openbare weg tot op heden nog steeds is het raadplegen van de kentekengegevens van dat voertuig. Dit is niet alleen het uitgangspunt van dit wetsvoorstel, maar ook van veel andere wetgeving die verband houdt met voertuigen. Ik sluit niet uit dat er op termijn andere manieren komen op basis waarvan voertuigen kunnen worden «geïdentificeerd»."*¹³⁷
117. Dit laat opnieuw zien dat de minister er alles aan heeft gedaan om de ANPR bevoegdheid in te voeren zonder eventuele alternatieven te overwegen en een volledige toetsing uit te voeren. De minister geeft zelf al aan dat het op basis van nieuwe technieken mogelijk is dat het gebruik van de ANPR bevoegdheid niet meer voldoet aan de eis van subsidiariteit. Dit zou een aanleiding moeten zijn om artikel 126jj Sv te herevalueren en bovenstaande onder meer mee te nemen in de subsidiariteitstoets. Aan de subsidiariteitstoets wordt op dit moment niet voldaan, althans de rechtbank heeft onvoldoende gemotiveerd waarom daar wel aan voldaan wordt.

¹³³ Kamerstukken I 2016/17 34372, E, herdruk, p. 31.

¹³⁴ <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/vervoer/connected-vehicles>

¹³⁵ Kamerstukken I 2016/17 34372, E, herdruk, p. 31.

¹³⁶ Kamerstukken I 2016/17 34372, E, herdruk, p. 31.

¹³⁷ Kamerstukken I 2016/17 33542, F, p. 15.

4.5 Grief 5 - motiveringsgebrek omtrent de 'beoordelingsruimte' (*margin of appreciation*)

118. De *margin of appreciation*-doctrine is een uitvloeisel van het subsidiariteitsbeginsel van artikel 1 EVRM.¹³⁸ Zowel bij positieve als negatieve verplichtingen laat het EHRM ruimte aan nationale autoriteiten om een eigen rechtvaardigingsbeoordeling te kunnen geven. Dit doet het vanuit een uitgangspunt van taakverdeling. Het is de primaire verantwoordelijkheid van de nationale autoriteiten – hieronder vallen ook de nationale rechters – om de grondrechten die zijn neergelegd in het EVRM te waarborgen en beschermen.¹³⁹ Het EHRM heeft vervolgens een toezichtsfunctie: het kijkt toe om te zien of staten hun verantwoordelijkheden respecteren en grijpt in als dit niet het geval is. De *margin of appreciation*-doctrine verschaft ruimte om bij de oordeelsvorming door het EHRM met deze taakverdeling rekening te houden.¹⁴⁰
119. Omdat de *margin of appreciation* een instrument is van het EHRM om zijn relatie tot de staten te bepalen, komt de beoordelingsmarge toe aan de staat als geheel. De omvang van *margin of appreciation* die het EHRM toepast, zegt daarmee niets over de gewenste taakverdeling op nationaal niveau. Gelet op de primaire verantwoordelijkheid van de staat voor de bescherming van grondrechten, is het van belang dat de nationale rechter zorgvuldig toeziet op de redelijkheid van aantastingen van grondrechten door de wetgever.¹⁴¹ Bij toepassing van de *margin of appreciation* op nationaal niveau, gaat het om de vraag welke beoordelingsruimte de nationale rechter *zelf* toestaat aan de Staat.¹⁴²
120. In rov. 4.6 van het Vonnis overweegt de rechtbank dat "*Lidstaten [...] een beoordelingsmarge [hebben], wat betekent dat de Staat binnen de kaders van het EVRM ruimte heeft om eigen (rechts)politieke keuzes te maken*", in rov. 4.7 van het Vonnis overweegt de rechtbank dat rekening gehouden moet worden met "*the fair balance that has to be struck between the competing interests of the individual and of the community as a whole, subject in any event to the margin of appreciation enjoyed by the State*" en in rov. 4.15 van het Vonnis overweegt de rechtbank – in het kader van de proportionaliteitseis van artikel 8 EVRM – dat "*vooropgesteld wordt dat de Staat bij het maken van die afweging beoordelingsruimte toekomt*". De rechtbank motiveert niet, althans onvoldoende, (i) wat de omvang is van de beoordelingsruimte (*margin of appreciation*) die de rechtbank in dit geval de overheid laat, (ii) wat de betekenis daarvan is voor haar beoordeling van de rechtvaardiging van de inmenging op artikel 8 EVRM door de Staat en (iii) of de Staat met de invoering van artikel 126jj Sv, het Besluit en de Regeling binnen haar beoordelingsruimte is gebleven.
121. Voor zover de rechtbank bedoeld had om aan te sluiten bij de *margin of appreciation*-toets zoals gehanteerd door het EHRM, miskent de rechtbank in het Vonnis dat deze bij de beoordeling van de rechtvaardiging van de 126jj-bevoegdheid eng is, hetgeen noopt tot een

¹³⁸ PHR 20 december 2019, ECLI:NL:PHR:2019:887 (Klimaatzaak Urgenda), r.n. 2.69; Vergelijk voor de *margin of appreciation* onder het Handvest: HvJ EU 8 april 2014, zaak C-293/12, ECLI:EU:C:2014:238 (Digital Rights Ireland), punt 47 en 48 en Gerards e.a., *Waarde, werking en potentie van het EU-Grondrechtenhandvest in de Nederlandse rechtsorde (NJV 153e jaargang) 2024*, 'Toetsingsintensiteit', par. 1.4.6.

¹³⁹ PHR 20 december 2019, ECLI:NL:PHR:2019:887 (Klimaatzaak Urgenda), r.n. 2.69; L.E. de Groot-van Leeuwen en J.D.A. den Tonkelaar (red.), *Rechtsvinding op veertien terreinen*, Deventer: Kluwer 2012, p. 27-28.

¹⁴⁰ L.E. de Groot-van Leeuwen en J.D.A. den Tonkelaar (red.), *Rechtsvinding op veertien terreinen*, Deventer: Kluwer 2012, p. 27-28.

¹⁴¹ L.E. de Groot-van Leeuwen en J.D.A. den Tonkelaar (red.), *Rechtsvinding op veertien terreinen*, Deventer: Kluwer 2012, p. 27-28.

¹⁴² HR 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2006, m.nt. J. Spier (Klimaatzaak Urgenda), rov. 2.69; N. Jak & J. Vermont, 'De Nederlandse Rechter en de *margin of appreciation*', *NJCM-Bulletin* 2007, nr. 2, p. 134-135; L.E. de Groot-van Leeuwen en J.D.A. den Tonkelaar (red.), *Rechtsvinding op veertien terreinen*, Deventer: Kluwer 2012, p. 27-28.

indringende toetsing. Dit volgt onder meer uit de zaak *M.A. t. Denemarken*.¹⁴³ Hierin heeft het EHRM een aantal factoren geïdentificeerd die invulling kunnen geven aan de omvang van de *margin of appreciation*, te weten: i) het EVRM en bestaande jurisprudentie, ii) de kwaliteit van de parlementaire (en rechterlijke toetsing, en iii) de mate van consensus op nationaal, internationaal en Europees niveau die relevant is voor deze zaak.¹⁴⁴

4.5.1 *Het EVRM en bestaande jurisprudentie*

122. Hoewel er geen absolute rechten bestaan onder artikel 8 EVRM, is de reikwijdte van de margin of appreciation eng als de kern van het recht op privéleven onder artikel 8 EVRM wordt aangetast.¹⁴⁵ Zoals Privacy First toelicht kunnen de gegevens die met ANPR-camera's worden vastgelegd een veelomvattend beeld geven van de bewegingen en gewoontes van personen (randnr 98 MvG). Dat het hier deels gaat om gegevens die zichtbaar zijn in de publieke ruimte maakt niet dat het geen inmenging op het privéleven betreft. Uit *Uzun t. Duitsland* volgt dat met 'visual surveillance' zelfs meer over het handelen van een persoon kan worden gezegd dan met 'GPS surveillance'.¹⁴⁶ Kortom, de gegevens die de ANPR-camera's vastleggen raken de identiteit en de persoonlijke autonomie van personen en tasten daarmee de kern van het recht op privéleven onder artikel 8 EVRM aan.

4.5.2 *De kwaliteit van de parlementaire (en rechterlijke) toetsing*

123. Nationale overheden en rechters moeten beslissingen die een inmenging op artikel 8 EVRM opleveren voorzien van specifieke redenen die zijn afgestemd op de omstandigheden van het geval, zodat daar een evenwichtige belangenafweging aan ten grondslag ligt. Als dat niet gebeurt is er sprake van een engere *margin of appreciation*.¹⁴⁷
124. Naast de eerder aangehaalde motiveringsgebreken in het Vonnis omtrent de beoordeling van de rechtvaardiging van de inbreuk, zijn er ook in de parlementaire geschiedenis gebreken met betrekking tot de toetsing. Privacy First verwijst in dat kader naar paragraaf 3.5.6. In het licht van de beperkte meerwaarde van artikel 126jj Sv, is het kwalijk dat noch bij de totstandkoming van de Wet ANPR, noch in de latere evaluatie van artikel 126jj Sv, noch in de beoordeling van de rechtbank, een evenwichtige belangenafweging in het kader van artikel 8 EVRM heeft plaatsgevonden. Dit maakt dat in hoger beroep een indringendere toets op zijn plaats is.

4.5.3 *De mate van consensus op nationaal, internationaal en Europees niveau*

125. Bij de inzet van ANPR-camera's zijn specifieke elementen te onderscheiden waarover enige vorm van consensus lijkt te bestaan, met name als het gaat om de scope van de inzetbaarheid en de opslagduur van 'no-hits'. In dit kader wijst Privacy First op een uitspraak van het Duitse *Bundesverfassungsgericht* met betrekking tot de inzet van ANPR-camera's door de deelstaat

¹⁴³ EHRM 9 juli 2021, nr. 6697/18 (*M.A. t. Denemarken*).

¹⁴⁴ EHRM 9 juli 2021, nr. 6697/18 (*M.A. t. Denemarken*), par. 140 e.v.

¹⁴⁵ EHRM 24 april 2012, appl. no. 25446/06, (*Yordanova en anderen vs. Bulgarije*), par. 118 (ii); EHRM 4 december 2008, nr. 30562/04, par. 102 (*S. and Marper t. Verenigd Koninkrijk*).

¹⁴⁶ Vergelijk: EHRM 2 september 2010, nr. 35623/05 (*Uzun t. Duitsland*), par. 51: "In the Court's view, GPS surveillance is by its very nature to be distinguished from other methods of visual or acoustical surveillance which are, as a rule, more susceptible of interfering with a person's right to respect for private life, because they disclose more information on a person's conduct, opinions or feelings."

¹⁴⁷ EHRM 9 juli 2021, nr. 6697/18, par. 149 (*M.A. t. Denemarken*), par. 149. Zie ook verwijzing naar *M.A. t. Denemarken* in: Rb. Den Haag 20 maart 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:3734, rov. 6.41.2: "Voor een adequate rechtsbescherming in de zin van artikel 8 lid 2 [...] is echter vereist dat de rechter een proportionaliteitsafweging uitvoert tussen de bij het concrete geval betrokken belangen, waarin de belangen van het individu voldoende geïndividualiseerd en gemotiveerd moeten worden meegewogen."

Beieren.¹⁴⁸ Het *Bundesverfassungsgericht* oordeelde dat de Beierse maatregel niet constitutioneel was vanwege strijd met fundamentele rechten, omdat de inzet van ANPR-camera's, ook wanneer gegevens die gerelateerd zijn aan no-hits meteen verwijderd worden, een ingrijpende maatregel betrof.¹⁴⁹

126. In Frankrijk worden de Passagegegevens uit ANPR-camera's maximaal vijftien dagen bewaard in het geval van een 'no-hit'.¹⁵⁰ Een kanttekening hierbij is dat de inzet van ANPR-camera's zich beperkt tot het bestrijden en voorkomen van terrorisme, specifieke georganiseerde misdaad, specifieke grensoverschrijdende misdaad, zware misdrijven en gestolen voertuigen.¹⁵¹ Ook in Denemarken mochten 'no-hits' oorspronkelijk maar vierentwintig uur worden bewaard alvorens deze gewist werden, met een verlenging van maximaal dertig dagen indien dat nodig was voor een in de tijd beperkte en geografisch gerichte operatie.¹⁵² Hoewel deze periode bij een besluit in 2022 is verlengd, is deze, met verwijdering na zeven dagen bij 'no-hits', nog steeds aanzienlijk korter dan de 'no-hit'-opslagtermijn in Nederland.¹⁵³

4.6 Grief 6 – rechtspraak EHRM end-to-end safeguards wel van toepassing

127. De rechtbank oordeelt in rov 4.23 van het Vonnis ten onrechte dat de rechtspraak van het EHRM in de zaken *Big Brother Watch e.a./Verenigd Koninkrijk* en *Centrum för rattvisa/Zweden* niet van toepassing is op de onderhavige zaak. Volgens de rechtbank ziet de rechtspraak op bulkinterceptie van telecommunicatie, "*daarvan is in deze zaak geen sprake. De vergelijking met bulkinterceptie van telecommunicatie gaat ook niet op, aangezien de inmenging op de persoonlijke levenssfeer in dergelijke gevallen vele malen groter is dan bij het vastleggen en bewaren van kentekengegevens.*"
128. De rechtbank miskent dat het EHRM in *Big Brother Watch e.a./Verenigd Koninkrijk* en *Centrum för rattvisa/Zweden* zich niet beperkt tot bulkinterceptie van telecommunicatie, maar algemene regels formuleert voor zaken waarin sprake is van het massaal en ongericht (in bulk) verzamelen, bewaren en gebruiken van gegevens die in grote mate inzage kunnen geven in de levens van de personen die die gegevens betreffen.¹⁵⁴
129. Daarnaast miskent de rechtbank dat op grond van artikel 126jj Sv ook een massale verzameling en opslag van Passagegegevens plaatsvindt die een grote mate van inzage kunnen geven in het persoonlijke leven van burgers (zie randnr. 97 - 98 MvG).¹⁵⁵ Deze verzameling en opslag vindt – net zoals het geval was in *Big Brother Watch e.a./Verenigd Koninkrijk* – ongericht en preventief plaats.¹⁵⁶ De inmenging op artikel 8 EVRM is zelfs nog omvangrijker dan het geval

¹⁴⁸ Bundesverfassungsgericht (Duits federaal constitutioneel hof) 18 december 2018, ECLI:DE:BVerfG:2018:rs20181218.1bvr014215.

¹⁴⁹ Bundesverfassungsgericht (Duits federaal constitutioneel hof) 18 december 2018, ECLI:DE:BVerfG:2018:rs20181218.1bvr014215, rov. 51.

¹⁵⁰ [Art. L233-2](https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGISCTA000025508276) Code de la sécurité intérieure (https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGISCTA000025508276).

¹⁵¹ [Art. L233-1](https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGISCTA000025508276) Code de la sécurité intérieure (https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGISCTA000025508276).

¹⁵² BEK nr 1080 af 20/09/2017, 'Bekendtgørelse om politiets anvendelse af automatisk nummerpladegenkendelse (ANPG)', § 10 juncto § 6(1).

¹⁵³ BEK nr 152 af 27/01/2022,

'Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om politiets anvendelse af automatisk nummerpladegenkendelse (ANPG)', § 10 juncto § 6.

¹⁵⁴ EHRM 25 mei 2021, nr. 58170/13 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 4.c.iii "The approach to be followed in bulk interception cases".

¹⁵⁵ EHRM 25 mei 2021, nr. 35252/08 (*Centrum för Rättvisa t. Zweden*), par. 256.

¹⁵⁶ EHRM 25 mei 2021, nr. 58170/13 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 348.

was in *Big Brother Watch e.a./Verenigd Koninkrijk*. Daar werden de gegevens niet direct opgeslagen door de Staat, althans de politie, maar door aanbieders van telecommunicatiediensten en netwerken.¹⁵⁷ Bovendien vindt in het kader van artikel 126jj Sv, net als in *Big Brother Watch e.a./Verenigd Koninkrijk*, een stapeling van inmengingen op artikel 8 EVRM plaats:¹⁵⁸ (i) het moment waarin alle passagegegevens worden verzameld middels de geplaatste ANPR-camera's, (ii) het moment waarin deze gegevens gedurende een periode van vier weken worden opgeslagen ongeacht relevantie voor de opsporing, (iii) het moment waarin de gegevens worden opgevraagd en, ten slotte, (iv) het moment waarin de gegevens verder worden gebruikt (zie ook randnr. 97 MvG).

130. Kortom, het EHRM beperkt zich in *Big Brother Watch e.a./Verenigd Koninkrijk* en *Centrum för rattvisa/Zweden* niet tot bulkinterceptie van telecommunicatie. Daarnaast gaat de vergelijking tussen artikel 126jj Sv en de arresten gelet op het bovenstaande wel degelijk op. Artikel 126jj Sv dient aldus te voldoen aan de '*end-to-end safeguards*', die het EHRM formuleert, waaronder de toetsing door een onafhankelijke instantie of de inzet van artikel 126jj Sv noodzakelijk is. Zoals Privacy First in eerste aanleg¹⁵⁹ uiteen heeft gezet voldoet artikel 126jj Sv daaraan echter niet. Uit de aangehaalde jurisprudentie, toegepast op de omstandigheden met betrekking tot artikel 126jj Sv, volgt dat ten minste de volgende *end-to-end safeguards* (naast de reeds toepasselijke waarborgen) dienen te worden geïmplementeerd:
- (a) Onafhankelijke toetsing bij de plaatsing van ANPR-camera's (zie Grief 7 onder c en randnr. 18 MvG);
 - (b) Onafhankelijke toetsing bij raadpleging van Passagegegevens (zie Grief 7 onder c en randnr. 18 MvG);
 - (c) Een beperkte duur van de plaatsing van ANPR-camera's, afhankelijk van de noodzaak van het geval (zie randnr. 18 MvG);
 - (d) Een beperkte duur voor de opslag van de verzamelde gegevens. Deze waarborg dient te zien op zowel de preventief verzamelde Passagegegevens die nooit geraadpleegd worden als de geraadpleegde Passagegegevens.
 - Ten aanzien van de preventief verzamelde Passagegegevens geldt dat de huidige bewaartermijn van 28 dagen ongefundeerd is (zie randnr. 47 MvG). Het is niet duidelijk waarom een kortere termijn, zoals tevens gehanteerd wordt in andere Europese landen met betrekking tot ANPR-gegevens (zie paragraaf 4.5.3) en in de parlementaire geschiedenis ook is voorgesteld door kamerleden (zie randnr. 48 MvG) niet afdoende is.
 - Ten aanzien van de geraadpleegde Passagegegevens gelden de toepasselijke bewaartermijnen uit de Wpg, waarvan is vastgesteld dat deze niet worden nageleefd. Feitelijk is daarom geen sprake van een geïmplementeerde waarborg, totdat de politie geboden wordt om de uit de Wpg volgende termijnen na te leven.

¹⁵⁷ EHRM 25 mei 2021, nr. 58170/13 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 117-121.

¹⁵⁸ EHRM 25 mei 2021, nr. 58170/13 (*Big Brother Watch e.a. t. Verenigd Koninkrijk*), par. 325, 330

¹⁵⁹ Zie Pleitaantekeningen Privacy First d.d. 12 maart 2024, paragraaf 4.

- (e) Het blurren van door ANPR-camera's gemaakte foto-opnames op het moment van verzameling, in plaats van op het moment van raadpleging. Momenteel worden de foto-opnames pas geblurd bij raadpleging, waardoor voor die tijd de foto-opnames volledig, zonder dat bijvoorbeeld zichtbare personen geblurd zijn, beschikbaar zijn (zie randnr. 61 MvG). Dit is niet noodzakelijk – nu de ongeblurde foto's niet gebruikt mogen worden in verband met opsporing – en daarmee niet proportioneel.
131. Ten aanzien van de inzet van mobiele camera's geldt daarnaast dat sprake is van heimelijk toezicht en daarmee dient voldaan te worden aan de hiervoor geformuleerde *minimum safeguards*, hetgeen momenteel niet het geval is (zie randnr. 104 MvG).
- 4.7 **Grief 7 – artikel 126jj Sv voldoet niet aan de vereisten van artikelen 7 en 8 Handvest**
132. De rechtbank oordeelt in rov. 3.37 van het Vonnis ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd dat "*De regeling van artikel 126jj Sv voldoet aan de eisen die de artikelen 7 en 8 Handvest daaraan stellen.*" De rechtbank legt een onjuiste toets aan om te oordelen of artikel 126jj Sv voldoet aan de vereisten van artikelen 7 en 8 Handvest en motiveert niet waarom artikel 126jj Sv zou voldoen aan een doel van algemeen belang (subparagraaf (a)). Daarnaast overweegt de rechtbank ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, dat de vergelijking met de Dataretentierichtlijn niet zou opgaan (subparagraaf (b)). Tot slot, miskent de rechtbank dat voorafgaande rechterlijke toetsing wel noodzakelijk is (subparagraaf (c)).
- (a) Artikel 126jj Sv voldoet niet aan de vereisten van artikelen 7 en 8 Handvest
133. De rechtbank overweegt in rov. 4.28 van het Vonnis terecht dat de regeling van artikel 126jj Sv een inmenging vormt op de artikelen 7 en 8 Handvest, maar overweegt ten onrechte dat "*de inmenging op voornoemde rechten [voldoet] aan een doel van algemeen belang en het geschikt [is] om dat doel te bereiken.*" In de eerste plaats legt de rechtbank in deze overweging een onjuiste toets aan om te oordelen of de inmenging die artikel 126jj Sv maakt op artikelen 7 en 8 Handvest al dan niet gerechtvaardigd is. Zoals Privacy First toelicht in randnr. 24 MvG, zijn de inhoud en de reikwijdte van de EU-grondrechten in het Handvest dezelfde als die van de EVRM-rechten. Bij de beoordeling van een mogelijke inbreuk op artikelen 7 en 8 Handvest hanteert het HvJEU een vergelijkbare toetsingsystematiek als het EHRM bij artikel 8 EVRM. Het HvJEU toetst of een inmenging de essentie van de rechten en vrijheden die volgen uit het Handvest respecteert en of de inmenging proportioneel is. In het kader van de proportionaliteitstoets wordt beoordeeld of een inmenging niet de limieten van wat geschikt en noodzakelijk is voor het behalen van de beoogde legitieme doeleinden overschrijdt.
134. De rechtbank motiveert bovendien niet aan welk "*doel van algemeen belang*" artikel 126jj Sv zou voldoen. Privacy First veronderstelt dat de rechtbank hiermee doelt op de opsporing. Zoals Privacy First toelicht in randnrs. 87 - 94 MvG levert artikel 126jj niet meer dan een zeer beperkte bijdrage aan het legitieme doel; de opsporing. Artikel 126jj Sv is dus niet geschikt, laat staan noodzakelijk om het legitieme doel te behalen. Daar komt bij dat artikel 126jj Sv een zeer omvangrijke inmenging vormt op de in artikel 7 en 8 Handvest neergelegde rechten (zie randnr. 96 - 98 MvG). Het beperkte nut van de maatregel staat niet in verhouding tot de omvangrijke inmenging op artikelen 7 en 8 Handvest. De inmenging is aldus niet proportioneel.
- (b) De vergelijking met de Dataretentierichtlijn gaat wel op

135. Daarnaast overweegt de rechtbank in rov 4.28 van het Vonnis ten onrechte dat de vergelijking met de Dataretentierichtlijn niet opgaat: *"de jurisprudentie over de Dataretentierichtlijn leidt niet tot een ander oordeel over de proportionaliteit van de regeling dan hiervoor is gegeven in het licht van de bepalingen van artikel 8 EVRM, omdat de vergelijking met dataretentie waarover door het Hof werd geoordeeld niet opgaat"*. De rechtbank licht dit toe in rov. 4.29 van het Vonnis: *"De Dataretentierichtlijn [...] [was] namelijk algemeen van toepassing op alle personen, alle elektronische communicatiemiddelen en alle verkeers- en locatiegegevens. Dat geldt niet voor de regeling van artikel 126jj Sv, waarbij de ernst van de inmenging in de betrokken grondrechten van een andere, geringere omvang is. Met de inzet van de 126jj-bevoegdheid kan niet een vergelijkbaar totaalbeeld van de persoonlijke levenssfeer van eenieder worden verkregen."*
136. Met haar overweging in rov. 4.29 van het Vonnis miskent de rechtbank dat aan de hand van verzamelde Passagegegevens wel degelijk een veelomvattend beeld kan worden gevormd van iemands privéleven (zie randnr. 97 - 98 MvG). Bovendien miskent de rechtbank dat het niet gaat om het type gegevens dat wordt opgeslagen, maar om het feit dat net als onder de Dataretentierichtlijn, op grond van artikel 126jj Sv ongedifferentieerd en massaal gegevens van burgers worden verzameld en opgeslagen.¹⁶⁰ Net als het geval was met de Dataretentierichtlijn, (i) is artikel 126jj Sv ook van toepassing op personen die geen enkel verband, direct of indirect, hadden met de ernstige misdaad waarop de maatregel was gericht, (ii) is onder artikel 126jj Sv de verzameling van gegevens niet beperkt tot enige locatie, tijd/datum of kring van personen die daadwerkelijk te relateren waren tot ernstige misdaad en (iii) wordt bij het bewaren van de Passagegegevens op grond van artikel 126jj Sv geen onderscheid gemaakt naar het mogelijke nut van de gegevens. De vergelijking met artikel 126jj Sv en de Dataretentierichtlijn gaat dus wel degelijk op.
137. Verder overweegt de rechtbank in rov. 4.31 en 4.32 van het Vonnis ten onrechte dat *"De uitspraken van het Hof [...] naar het oordeel van de rechtbank ook geen aanleiding geven om te oordelen dat de regeling van 126jj Sv niet met voldoende waarborgen is omkleed"* en dat *"De 126jj Sv-bevoegdheid [...] wel [is] omgeven door dergelijke waarborgen"*, omdat (i) *"Artikel 126jj lid 3 Sv [...] de toegang [beperkt] tot de opgeslagen gegevens tot in dat lid genoemde situaties"*, (ii) *"[...] een schriftelijk bevel van de officier van justitie noodzakelijk is"* en dat dit bevel gemotiveerd moet zijn, en (iii) *"de opgeslagen gegevens op grond van artikel 126jj lid 3 Sv enkel worden geraadpleegd door een daartoe door de minister geautoriseerde opsporingsambtenaar."*
138. In de eerste plaats miskent de rechtbank dat de toegang tot de opgeslagen gegevens niet beperkt is tot de in artikel 126jj Sv genoemde situaties. Zoals Privacy First toelicht in randnr. 109 MvG zet de politie, althans de OvJ, artikel 126jj Sv soms in om Passagegegevens veilig te stellen, met het ongewenste neveneffect dat meer informatie wordt opgevraagd dan noodzakelijk is.¹⁶¹ Deze opgevraagde Passagegegevens vallen vervolgens onder het regime van de Wpg en worden bewaard. Privacy First sluit niet uit dat deze Passagegegevens door de politie worden

¹⁶⁰ Zie Kamerstukken I 2016/17 34372, E, herdruk, p. 25 (*"Ik waarschuw er alvast voor dat het massaal verzamelen van gegevens over onschuldige mensen bijna niet te rijmen is met de Europese mensenrechtenjurisprudentie. Het ANPR-wetsvoorstel komt hierbij wel erg dicht in de buurt; het blijft in ieder geval onduidelijk hoe massaal het wordt. [...] Wij weten in Europa in ieder geval zeker dat het volstrekt algemeen en ongedifferentieerd verzamelen van gegevens niet is toegestaan, want dit bleek uit het Tele2-arrest over metadata, dat wil zeggen wie je belt, wanneer en waar je bent met je telefoon et cetera. Als je dit naast het ANPR-wetsvoorstel legt, wordt het moeilijk"*).

¹⁶¹ WODC rapport Cahier 2021-19, p. 87.

ingezet bij de opsporing van andere delicten. Daarnaast miskent de rechtbank dat het bevel van de OvJ en de motivering daarin weinig voorstelt (zie randnr. 102 MvG).

139. Tot slot overweegt de rechtbank in rov. 4.34 van het Vonnis dat "[...] de Dataretentierichtlijn onvoldoende garanties bood dat de bewaarde gegevens doeltreffend werden beschermd tegen het risico van misbruik en tegen elke onrechtmatige raadpleging en elk onrechtmatig gebruik ervan" en dat "De op grond van artikel 126jj Sv opgeslagen gegevens [...] onder het regime van de Wet politiegegevens [vallen] en daarvoor [...] de beveiligingseisen [gelden] die aan politiegegevens worden gesteld", "Politiegegevens worden in Nederland opgeslagen en niet met samen met andere (persoons)gegevens", "Er onafhankelijk toezicht op [wordt] uitgeoefend door de Autoriteit Persoonsgegevens en de Inspectie van Justitie en Veiligheid" en "de gegevens op grond van artikel 126jj lid 4 Sv na vier weken bovendien automatisch verwijderd" worden. De rechtbank miskent in de eerste plaats dat er niet zomaar vanuit kan worden gegaan dat de beveiligingseisen bij de politie in orde zijn, nu recentelijk nog een datalek bij de politie heeft plaatsgevonden.¹⁶² Maatregelen zoals het apart opslaan van de gegevens in Nederland en toezicht door de Autoriteit Persoonsgegevens en de Inspectie Justitie en Veiligheid zijn weinig zinvol als onbevoegde toegang gewoon mogelijk blijkt te zijn. Daarbij komt dat het toezicht van deze autoriteiten slechts reactief lijkt te zijn. Dit volgt uit de reactie van de Autoriteit Persoonsgegevens bij het artikel van Follow the Money, waarin zij zegt dat zij van niets wist en dat zij uitging van hetgeen de politie had aangevoerd over de niet-naleving van bewaartermijnen.¹⁶³
140. Kortom, de vergelijking met de dataretentierichtlijn gaat wel op en de regeling van 126jj Sv is niet met voldoende waarborgen omkleed.
- (c) Voorafgaande rechterlijke toetsing noodzakelijk
141. De rechtbank overweegt in rov. 4.36 van het Vonnis ten onrechte dat "[...] niet kan worden aangenomen dat voorafgaande rechterlijke toetsing of toetsing door een onafhankelijke bestuurlijke entiteit is vereist voor de inzet van de 126jj Sv-bevoegdheid." De rechtbank overweegt hiertoe ten onrechte dat de vergelijking met het *Prokuratuur*-arrest niet opgaat, omdat (i) Richtlijn 2022/58/EG "niet van toepassing [is] op de verzameling van kentekengegevens, omdat dit geen verwerking van persoonsgegevens in de sector elektronische communicatie betreft" en (ii) sprake zou zijn van een "verschil in de aard en gevoeligheid van de gegevens".
142. In de eerste plaats miskent de rechtbank in rov. 4.36 van het Vonnis dat het *Prokuratuur*-arrest bredere implicaties heeft dan alleen ten aanzien van de vordering van telecommunicatiegegevens.¹⁶⁴ In het *Prokuratuur*-arrest oordeelde het HvJEU dat het EU-recht zich verzet tegen een nationale regeling die het openbaar ministerie, dat tot taak heeft de strafprocedure in te leiden en, in voorkomend geval, in een latere procedure op te treden als openbaar aanklager, de bevoegdheid toekent om te beslissen over de toegang tot verkeers- en locatiegegevens, voor zover daaruit precieze conclusies kunnen worden getrokken over de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene. Zoals Privacy First toelicht (zie randnr. 98 MvG)

¹⁶² <https://nos.nl/artikel/2538710-datalek-bij-politie-hackers-bemachtigen-contactgegevens-alle-politiemedewerkers>.

¹⁶³ Follow the Money, "De politie bewaart alles, van iedereen, altijd. Dat is in strijd met de wet" d.d. 16 oktober 2024 (*Productie PF-005*). ("De politie heeft volgens de AP consequent aangevoerd dat problemen in computersystemen ervoor zorgden dat zij zich niet aan de wettelijke termijnen hield en verbetermaatregelen niet konden worden doorgevoerd.")

¹⁶⁴ Pleitaantekeningen Privacy First d.d. 12 maart 2024, randnr. 3.5.

kan aan de hand van de Passagegegevens die ANPR-camera's op grond van artikel 126jj Sv registreren een veelomvattend beeld worden verkregen over de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Kortom, de vergelijking met het *Prokuratuur*-arrest gaat wel op.

143. Ook de Raad van State heeft in haar advies over de vaststelling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering gesignaleerd dat het *Prokuratuur*-arrest bredere implicaties heeft dan alleen ten aanzien van de vordering van telecommunicatiegegevens. De Raad van State stelt vast dat voor het vorderen van locatie- en verkeersgegevens naar aanleiding van dit arrest een rechterlijke machtiging vereist is, waar op grond van zowel het huidige als het toekomstige Wetboek van Strafvordering voor inbreuken die vergelijkbaar of meer ingrijpend zijn een bevel van een OvJ nog volstaat.¹⁶⁵
144. Uit *Digital Rights Ireland* en *Prokuratuur* volgt dat onafhankelijke toetsing vereist is op het moment dat een overheid toegang wenst te verkrijgen tot gegevens die preventief en ongedifferentieerd (zonder duidelijk verband met misdaad) verzameld zijn. Uit *Tele2 Sverige & Watson* volgt dat preventieve verzameling van dergelijke gegevens enkel mag plaatsvinden op basis van objectieve criteria die de reikwijdte van de maatregel, en daarmee het betrokken publiek, beperken, waarbij gebruik gemaakt moet worden van objectief bewijs dat de personen die geraakt worden door de maatregel ten minste een indirecte link hebben met ernstige misdaad (randnrs. 29-30 MvG).
145. Anders dan het geval was in deze arresten, waar de overheid gegevens opvroeg die anderen bij wet verplicht waren te bewaren, is de overheid in het geval van artikel 126jj Sv ook de partij die de gegevens verzamelt en opslaat. De Staat heeft dus feitelijk meteen toegang tot de preventief bewaarde gegevens. In het licht van de voorgaande jurisprudentie dient in het kader van artikel 126jj Sv dan ook een onafhankelijke toets plaats te vinden met betrekking tot de plaatsing van ANPR-camera's die worden ingezet. Deze toets moet plaatsvinden op grond van objectieve criteria die de preventieve verzameling van Passagegegevens beperkt tot personen die (ten minste) een indirecte link hebben met ernstige misdaad. Momenteel is hier geen sprake van. Er vindt geen enkele onafhankelijke toets plaats met betrekking tot de plaatsing van camera's – de politie beslist zelf waar camera's geplaatst worden – en de geldende criteria beperken het geraakte publiek niet tot personen die reële verbanden met misdaad hebben. Sterker nog: camera's worden mede geplaatst op plekken die "worden gekenmerkt door intensieve verkeersstromen" (randnr. 38 MvG), waardoor bij uitstek een zo groot mogelijk deel van het publiek wordt getroffen. Als enige richtlijn die bedoeld lijkt om de inmenging te beperken wordt vereist – zonder dat hier controle op plaatsvindt – dat de politie bij het plaatsen van camera's "het verdere netwerk van camera's" betreft. Wat dit inhoudt is voor Privacy First niet duidelijk.
146. Ook bij de jaarlijkse audit vindt geen toets van de motivering van de plaatsing van ANPR-camera's plaats. Bij diens besluit om de motivering van het cameraplan, anders dan wordt vereist door artikel 3, lid 2 van het Besluit, niet te publiceren, gaf de minister aan dat de motivering gecontroleerd zou worden bij de jaarlijkse audit. Dit is echter niet het geval. Anders dan artikel 15 van het Besluit vereist, wordt bij de audit niet "*de uitvoering van de bij of krachtens artikel 126jj van de wet gegeven regels*" gecontroleerd. De auditor toetst enkel aan

¹⁶⁵ *Kamerstukken II 2022/23, 36327, nr. 4, Deeladvies C onder 3 (c).*

een 'Privacy Control Framework 126jj Sv' dat door de politie zelf is opgesteld.¹⁶⁶ Dit privacyframework bevat niet, zoals wordt vereist door artikel 15 van het Besluit, alle eisen waar volgens artikel 126jj Sv en de onderliggende regelgeving aan moet worden voldaan. De meest opmerkelijke lacune betreft het ontbreken van enige norm die ziet op de voorwaarden voor de plaatsing van ANPR-camera's die volgen uit artikel 3 lid 2 van het Besluit¹⁶⁷ en het vereiste van motivering. Ook middels de audit vindt dus geen onafhankelijke toets plaats met betrekking tot deze eisen, die zouden moeten dienen als waarborg om een enigszins proportionele inzet van artikel 126jj Sv te verzekeren.

147. Daar komt bij dat ook om in een concreet geval toegang te krijgen tot een databestand van in totaal 280 miljoen Passagegegevens op grond van artikel 126jj Sv slechts een bevel van de OvJ vereist is. Zoals Privacy First uitgebreid toelicht is dit bevel met onvoldoende waarborgen omkleed en is de OvJ niet onafhankelijk bij het opstellen van een dergelijk bevel (zie randnr. 102 MvG).
148. Gelet op het bovenstaande, het feit dat artikel 126jj Sv een omvangrijke inmenging op artikelen 7 en 8 Handvest vormt (zie randnr. 98 MvG) en de beperkte waarborgen die door de wetgever in artikel 126jj Sv zijn ingebouwd om misbruik van de maatregel te voorkomen (zie randnr. 102 - 111 MvG), acht Privacy First het noodzakelijk dat voorafgaande rechterlijke (of een andere onafhankelijke bestuurlijke entiteit) toetsing plaatsvindt, voordat artikel 126jj Sv kan worden ingezet, zowel in verband met het plaatsen van ANPR-camera's als opvragen van Passagegegevens.

4.8 **Grief 8 – aan artikel 126jj Sv kleven ernstige uitvoeringsgebreken**

149. De rechtbank overweegt ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd in rov. 4.42 van het Vonnis dat "*De door Privacy First gestelde uitvoeringsgebreken [...] in het licht van de betwisting daarvan door de staat niet vast[staan].*" De rechtbank licht dit toe door in te gaan op diverse maatregelen die de Staat zou hebben genomen om eerder geconstateerde uitvoeringsgebreken op te lossen. De rechtbank laat echter na om (a) op een deel van de door Privacy First genoemde uitvoeringsgebreken in te gaan en (b) miskent dat de door de Staat beweerdelijk getroffen maatregelen onvoldoende zijn om de uitvoeringsgebreken op te lossen, althans onvoldoende zijn om bescherming te bieden tegen het risico van misbruik van de regeling. Privacy First licht dit toe.

(a) Geen controle op vernietiging van opgeslagen data en geen onafhankelijke evaluatie Wet ANPR

150. De rechtbank laat in de eerste plaats na in te gaan op het uitvoeringsgebrek dat er geen "*enkele controle is op de vernietiging van de opgeslagen data na vier weken.*"¹⁶⁸ Zoals Privacy First heeft toegelicht (zie randnr. 111 MvG), is het in het licht van het onderzoek van Follow the Money niet gezegd dat de Staat, althans de politie, de bewaartermijn van 28 dagen zoals opgenomen in artikel 126jj Sv ook daadwerkelijk naleeft. Privacy First acht het daarom van

¹⁶⁶ Zie onder meer KPMG audit 2023, p. 8: "Het management van de Nationale Politie is verantwoordelijk voor: a) het opstellen van de beschrijving (het normenkader zoals beschreven in hoofdstuk 3)". Hoofdstuk 3 bevat het Privacy Control Framework waar de auditor aan toetst.

¹⁶⁷ "Camera's worden slechts overeenkomstig het cameraplan geplaatst en ingezet op locaties: a) die vanwege de specifieke aard daarvan een bepaald risico in zich hebben; b) die worden gekenmerkt door intensieve verkeersstromen of een specifieke functie; of c) waarvan bekend is dat bepaalde strafbare feiten op dergelijke locaties worden gepleegd."

¹⁶⁸ Rov. 4.38 onder punt 2 Vonnis.

nog groter belang dat op de vernietiging van de opgeslagen data na vier weken onafhankelijke controle plaatsvindt.

151. Daarnaast gaat de rechtbank in het Vonnis niet in op het uitvoeringsgebrek dat "*geen onafhankelijke evaluatie van de regeling van artikel 126jj Sv heeft plaatsgevonden.*" Van een onafhankelijke evaluatie van artikel 126jj Sv is nooit sprake geweest (randnr. 56). Desalniettemin, volgt uit het WODC rapport dat de meerwaarde van artikel 126jj Sv slechts zeer beperkt is (zie randnrs. 54 - 62). Het is evident dat de horizonbepaling in artikel 126jj Sv in de praktijk weinig waarde heeft gehad. Ondanks de geuite zorgen, de beperkte meerwaarde van artikel 126jj Sv, de niet nakoming van wettelijke waarborgen¹⁶⁹ en de afkeurende oordelen van KPMG,¹⁷⁰ heeft de wetgever toch besloten om artikel 126jj Sv een definitief karakter te geven. Privacy First vindt dit op grond van de diverse ernstige gebreken die aan artikel 126jj Sv kleven onbegrijpelijk en acht het noodzakelijk dat alsnog een onafhankelijke evaluatie van artikel 126jj Sv plaatsvindt op basis waarvan besloten moet worden of er gronden bestaan voor handhaving van de maatregel.

(b) De door de Staat getroffen 'maatregelen' zijn onvoldoende

152. In de eerste plaats miskent de rechtbank in rov. 4.39 van het Vonnis, waarin zij overweegt dat "*sinds 2022 de voorruiten van de op de foto's zichtbare voertuigen door computersoftware automatisch voorzien [worden] van een niet doorzichtig groen vlak, waardoor de personen in de voertuigen niet zichtbaar zijn*" en dat "*het onmogelijk is om 'ongeblurde' foto's te bekijken*", dat de foto's van de ANPR-camera's pas worden geblindeerd op het moment van raadpleging van de foto op verzoek van de OvJ. Dit betekent dat in Argus (naar schatting) 280 miljoen foto's zijn opgeslagen, waarop de inzittenden van de auto's zichtbaar in beeld zijn (randnr. 98 MvG). Dit vormt een ernstige inbreuk op het recht van privacy van al deze gefotografeerde mensen. Bovendien liggen al deze foto's in het geval van een datalek op straat, hetgeen een nog ernstigere inbreuk op het recht van privacy van al deze gefotografeerde mensen tot gevolg heeft. De huidige 'maatregel' van het 'blurren' van foto's nadat deze door de OvJ zijn opgevraagd, biedt onvoldoende bescherming tegen dit risico. Ook is niet uitgesloten dat de politie de waarborgen omtrent toegang tot de Passagegegevens kan omzeilen – de politie beheert de database waar de Passagegegevens ongeblurd worden opgeslagen immers zelf. Het is weliswaar niet de bedoeling dat ongeblurde foto's worden bekeken, maar dit betekent geenszins dat het, zoals de rechtbank in het vonnis overweegt, 'onmogelijk' is. De politie heeft weliswaar een slot op de deur gezet, maar heeft ook zelf de sleutel.
153. Daarnaast miskent de rechtbank in rov. 4.39 van het Vonnis, waarin zij overweegt dat "*Zij [de geautoriseerde opsporingsambtenaren, toevoeging advocaat] leggen het doel van de raadpleging vast en iedere toegang tot het systeem wordt gelogd. Autorisaties, aanwijzingen en opleidingen worden bijgehouden en gecontroleerd*", dat uit de KPMG audits 2021, 2022 en 2023 volgt dat de Argus-logbestanden raadpleegbaar en muteerbaar zijn door een groep databasebeheerders en dat geen actieve monitoring plaatsvindt op de logbestanden. Hierdoor is het goed mogelijk dat ongeautoriseerde toegang en pogingen daartoe niet worden gedetecteerd.¹⁷¹ De politie stelt dat zij inmiddels maatregelen heeft getroffen om hieraan

¹⁶⁹ Randnrs. 54 - 73 MvG.

¹⁷⁰ Randnrs. 63 - 68 MvG.

¹⁷¹ Zie randnrs. 63 - 68 MvG.

tegenoet te komen (zie randnr. 68 MvG). Of deze maatregelen afdoende zijn is niet duidelijk. Het ligt op de weg van de Staat om daar meer duidelijkheid over te verschaffen.

154. Ook is de overweging van de rechtbank in rov. 4.40 van Vonnis dat "*Privacy First heeft gelet daarop onvoldoende toegelicht dat de door KPMG geconstateerde uitvoeringsgebreken zich nog steeds voordoen*" onjuist, althans onvoldoende gemotiveerd. De rechtbank legt aan deze overweging ten grondslag dat de Staat heeft aangevoerd dat de KPMG audits "*analyses betref over de jaren 2021 en 2022 en dat sinds de 126jj Sv-bevoegdheid een definitief karakter heeft gekregen vergaande verbetermaatregelen zijn uitgevoerd en dat vrijwel alle in de privacy audit voorgestelde maatregelen zijn doorgevoerd.*" Wat deze zogenaamde "vergaande verbetermaatregelen" zijn maakt de rechtbank niet duidelijk. Daarnaast volgt uit de KPMG Audit 2023 dat de politie, althans de Staat, in ieder geval in 2023 nog niet voldeed aan de vereiste beheersingsmaatregelen. Zoals Privacy First toelicht (zie randnr. 68 MvG) stelt de politie dat zij inmiddels wel maatregelen heeft genomen in het kader van de logging en monitoring. Op de Staat rust een verzwaarde motiveringsplicht – nu al deze informatie in haar domein ligt – dat deze maatregelen voldoen aan de gestelde beheersingsmaatregelen die voortvloeien uit artikel 126jj Sv en onderliggende regelgeving. In dit kader is ook de overweging van de rechtbank dat "*Privacy First [...] onvoldoende [heeft] toegelicht dat de door KPMG geconstateerde uitvoeringsgebreken zich nog steeds voordoen*" onjuist.
155. Verder miskent de rechtbank in rov. 4.41 van het Vonnis, waarin zij overweegt dat "*De Staat heeft betoogd dat de motivering van het cameraplan – mede naar aanleiding van het evaluatierapport van het WODC – verder is verbeterd, evenals de kenbaarheid van het plan*", dat ook met deze zogenaamde 'verbeteringen' van het cameraplan, zoals Privacy First toelicht in randnr. 84 MvG nog steeds niet voldoet aan de vereisten van artikel 2 lid 2 van het Besluit.¹⁷² Bovendien acht de minister het niet wenselijk om een gedetailleerde motivering, waartoe hij op basis van artikel 2 lid 3 Besluit wel verplicht is, te publiceren.¹⁷³ De overweging van de rechtbank in rov. 4.41 van het Vonnis dat "*[...] de informatieofficier van justitie een sterke rol [heeft] bij de totstandkoming van het cameraplan*" maakt dit niet anders. De rechtbank motiveert niet waarom de betrokkenheid van de informatieofficier van justitie bij het opstellen van het cameraplan relevant zou zijn.
156. Kortom, bij de uitvoering van artikel 126jj Sv doen zich nog steeds allerlei ernstige gebreken voor, waardoor er een groot risico bestaat op misbruik van de regeling. De beweerdelijk door de Staat genomen maatregelen bieden onvoldoende bescherming.

4.9 **Grief 9 – De rechtbank past een onjuiste verdeling van de stelplicht en bewijslast toe**

157. De rechtbank overweegt in rov. 4.14 van het Vonnis dat "*Privacy First [...] in het licht van het voorgaande onvoldoende onderbouwd [heeft] dat nut en noodzaak van de bevoegdheid van artikel 126jj Sv ontbreken*", in rov. 4.15 van het Vonnis dat "*De Staat heeft dit betwist en betoogt dat het artikel wel voldoet aan de eisen van proportionaliteit. Dat betoog slaagt*", in rov. 4.21 van het Vonnis dat "*De Staat heeft betwist dat er een andere maatregel is waarmee op een vergelijkbare betrekkelijk eenvoudige wijze in zwaarwegende gevallen achteraf de aanwezigheid van een voertuig op een bepaald tijdstip op een bepaalde plaats kan worden*

¹⁷² Het cameraplan bevat geen beschrijving van de exacte locaties van vaste camera's van andere instanties als bedoeld in artikel 2 lid 2 sub (b) en het cameraplan vermeldt niet het aantal mobiele camera's dat kan worden gebruikt en het soort locaties waar deze mobiele camera's kunnen worden ingezet als bedoeld in artikel 2 lid 2 sub (c). Het overzicht met mobiele camera's publiceert de politie pas achteraf.

¹⁷³ Randnr. 82 MvG.

vastgesteld" en in rov. 4.42 van het Vonnis dat Privacy First *"In het licht van de betwisting van de Staat [...] onvoldoende feiten en omstandigheden [heeft] gesteld die de conclusie kunnen rechtvaardigen dat de uitvoeringspraktijk van artikel 126jj Sv onrechtmatig is en grondslag zou kunnen vormen voor toewijzing van de overige primaire en subsidiaire vorderingen, die erop neerkomen dat het de Staat wordt verboden om kentekengegevens te verzamelen, raadplegen of toe te voegen aan (een) databestand(en)."* Met (onder andere) deze overwegingen miskent de rechtbank dat het aan de Staat is om te stellen en te bewijzen dat de inmenging die artikel 126jj Sv maakt op de door artikel 8 EVRM beschermde rechten gerechtvaardigd is, althans dat op de Staat in het kader van haar betwisting een verzwaarde motiveringsplicht rust.

158. Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat het aan de Staat is om te stellen en bewijzen dat een inmenging in de door artikel 8 EVRM beschermde rechten het resultaat is van een *'fair balance'*¹⁷⁴ en dus voldoet aan de vereisten die artikel 8 EVRM stelt aan een gerechtvaardigde inmenging. Het ligt aldus op de weg van de Staat om te stellen – en bij betwisting te bewijzen – dat artikel 126jj Sv voldoet aan de vereisten van een gerechtvaardigde inmenging op artikel 8 EVRM: (i) bij wet voorzien en (ii) noodzakelijk in een democratische samenleving (zie randnr. 8 MvG).
159. Daarnaast geldt dat op de Staat een verzwaarde motiveringsplicht rust in het kader van haar betwisting, nu alle informatie zich in het domein van de Staat bevindt. De Staat dient in het kader van haar betwisting zodanige feitelijke gegevens te verstrekken dat zij Privacy First aanknopingspunten verschaft voor een eventuele nadere onderbouwing van haar stellingen. De rechtbank heeft dit miskend, althans in haar oordeel onvoldoende gemotiveerd.

5. TOELICHTING VORDERING

160. In deze MvG zijn enkele wijzigingen in de vordering doorgevoerd ten opzichte van de vordering die was opgenomen in de Appeldagvaarding. De vordering bestaat uit meerdere delen. Vordering I betreft een verklaring voor recht dat artikel 126jj Sv, althans het Besluit, althans de Regeling, in verband met verschillende gebreken – zoals uiteengezet in de MvG – in strijd zijn met artikel 8 EVRM en/of de artikelen 7 en 8 Handvest. Eerst worden de gebreken die in zijn algemeenheid kleven aan artikel 126jj Sv, inclusief de onderliggende regelgeving die op punten artikel 126jj Sv specificceert, benoemd: de regeling is niet omkleed met voldoende waarborgen, waaronder de vereiste *end-to-end safeguards* (zie Grief 6, 7(b) en 7(c)) en is daarom (zie Grief 1) niet bij wet voorzien (onder I(1)), dient geen dwingende maatschappelijke behoefte (onder I(2), zie Grief 2 en 7(a)), is niet proportioneel (onder I(3), zie Grief 3 en 7(b)) en voldoet niet aan de vereisten van subsidiariteit (onder I(4), zie Grief 4).
161. Vervolgens worden de gebreken die kleven aan het Besluit uiteengezet, waar specifiek wordt bedoeld op aspecten van het Besluit die bijdragen aan de strijdigheid van artikel 126jj Sv met artikel 8 EVRM en/of de artikelen 7 en 8 Handvest: er is sprake van een gebrek aan onafhankelijke toetsing, zowel bij het raadplegen van Passagegegevens (onder I(5)) als bij de inzet van ANPR-camera's (onder I(6)), en bij de inzet van ANPR-camera's gelden onvoldoende waarborgen om te voorkomen dat preventieve verzameling van gegevens beperkt wordt tot publiek dat ten minste een indirecte link heeft met ernstige misdaad (onder I(7)) (zie

¹⁷⁴ EHRM 24 januari 2019, ECLI:CE:ECHR:2019:0124JUD005441413 (*Cordella e.a./Italië*), par. 161; EHRM 9 juni 2025, nr. 55723/00, EHRC 2005/80 (*Fadeyeva/Rusland*), par. 128; ECLI:NL:RBDHA:2024:6182, ro 7.9; ECLI:NL:RBDHA:2024:3734, ro 6.13

Grief 7(c)). Ook vindt blinding pas plaats op het moment dat gegevens worden opgevraagd, in plaats van op het moment van verzameling, met een onnodig grote inmenging tot gevolg (onder I(8), zie randnr. 61 MvG).

162. Vervolgens worden de uitvoeringsgebreken opgesomd: de gebreken die volgen uit het feit dat waarborgen die zijn opgenomen in artikel 126jj Sv, het Besluit of de Regeling in de praktijk niet worden nageleefd. Zo bevat het cameraplan geen beschrijving van de exacte locaties van vaste ANPR-camera's van andere instanties (onder I(9)), bevat het cameraplan niet het aantal mobiele ANPR-camera's dat kan worden ingezet en het soort locaties waar deze mobiele camera's kunnen worden ingezet (onder I(10)), en bevat het cameraplan geen motivering (onder I(11)) (zie randnr. 81 - 82). Ook is geen sprake van controle op logging van de toegang tot Argus (onder I(12), zie randnr. 83) en bevat het privacyframework waar tijdens de jaarlijkse audit aan wordt getoetst niet alle vereiste elementen (onder I(13), zie randnr. 146). Het laatste gebrek (onder I(14)) betreft het uitvoeren van de automatische verwijdering van Passagegegevens na het verstrijken van de bewaartermijn van vier weken. Momenteel staan verschillende Woo-verzoeken uit, waarmee Privacy First poogt om – in het licht van de onthullingen van Follow the Money met betrekking tot het niet naleven van andere bewaartermijnen door de politie – vast te stellen of deze bewaartermijn wél wordt nageleefd. Om te voorkomen dat Privacy First naar aanleiding van de uitkomsten van deze Woo-verzoeken de eis zou moeten vermeerderen, heeft Privacy First dit nog niet vastgestelde gebrek reeds opgenomen.
163. Bij het opsommen van de gebreken wordt gebruik gemaakt van een 'en/of'-constructie. De toepasselijkheid van een deel van de door Privacy First geconstateerde gebreken is immers, voldoende om te concluderen dat sprake is van strijd met artikel 8 EVRM en/of de artikelen 7 en 8 Handvest. Mocht uw Hof van mening zijn dat niet alle, maar wel een deel van de door Privacy First geconstateerde gebreken toepassing vinden, verzoekt Privacy First uw Hof daarom om op grond van de door uw Hof vastgestelde gebreken de vordering tot een verklaring voor recht (onder I) toe te wijzen.
164. Indien uw Hof vaststelt dat sprake is van (een deel van) de door Privacy First onder I opgesomde gebreken, vordert Privacy First een verbod op het vastleggen, bewaren, verzamelen en/of raadplegen van de Passagegegevens, totdat de Staat de door uw Hof geconstateerde onder I uiteengezette gebreken heeft geadresseerd zodat niet langer sprake is van enige strijd met artikel 8 EVRM en de artikelen 7 en 8 Handvest. Tot slot vordert Privacy First de veroordeling van de Staat in de proceskosten.

6. CONCLUSIE

Gelet op het voorgaande vordert Privacy First dat het Gerechtshof Den Haag, bij arrest, uitvoerbaar bij voorraad:

1. Het vonnis van 29 mei 2024, tussen partijen gewezen door de rechtbank Den Haag, onder zaak- en rolnummer C/09/642185 / HA ZA 23-116, vernietigt, en opnieuw recht doende:
 - I. verklaart voor recht dat artikel 126jj Sv en/of het Besluit en/of de Regeling en/of de uitvoering van artikel 126jj Sv en/of het Besluit en/of de Regeling in strijd zijn met artikel 8 EVRM en/of de artikelen 7 en 8 Handvest in verband met de volgende gebreken:

Ten aanzien van artikel 126jj Sv:

- (1) De inmenging die volgt uit artikel 126jj Sv is niet voorzien bij wet; en/of

- (2) Artikel 126jj Sv voorziet niet in een dwingende maatschappelijke behoefte; en/of
- (3) Artikel 126jj Sv is niet proportioneel; en/of
- (4) Artikel 126jj Sv voldoet niet aan het vereiste van subsidiariteit; en/of

Ten aanzien van het Besluit:

- (5) Gebrek aan onafhankelijke toetsing door een onafhankelijke instantie bij het raadplegen van de 126jj-gegevens; en/of
- (6) Gebrek aan onafhankelijke toetsing door een onafhankelijke instantie bij de plaatsing en inzet van ANPR-camera's; en/of
- (7) Bij de inzet van ANPR-camera's gelden onvoldoende waarborgen om te voorkomen dat preventieve verzameling van gegevens beperkt wordt tot publiek dat ten minste een indirecte link heeft met ernstige misdaad; en/of
- (8) De foto's van de ANPR-camera's worden pas geblindeerd op het moment van raadpleging van de foto op verzoek van de officier van justitie, in plaats van op het moment van verzameling van de gegevens, met een onnodig grote inmenging tot gevolg; en/of

Ten aanzien van de uitvoering van artikel 126jj Sv, het Besluit en de Regeling:

- (9) Het cameraplan bevat geen beschrijving van de exacte locaties van vaste ANPR-camera's van andere instanties zoals de Belastingdienst, de Koninklijke Marechaussee en het Centraal Justitieel Incassobureau, hetgeen in strijd is met artikel 2 lid 2 sub b van het Besluit; en/of
- (10) Het cameraplan bevat niet het aantal mobiele ANPR-camera's dat kan worden ingezet en het soort locaties waar deze mobiele camera's kunnen worden ingezet, hetgeen in strijd is met artikel 2 lid 2 sub c van het Besluit; en/of
- (11) Het cameraplan bevat geen motivering, hetgeen in strijd is met artikel 2 lid 3 van het Besluit; en/of
- (12) Gebrek aan controle op logging van de toegang tot het centrale opslagsysteem, hetgeen in strijd is met artikel 9 lid 4 van het Besluit; en/of
- (13) Gebrek aan uitvoering van een privacy audit die voldoet aan het vereiste dat wordt getoetst aan alle onderdelen van artikel 126jj Sv, het Besluit en de Regeling, hetgeen in strijd is met artikel 15 van het Besluit; en/of
- (14) Gebrek aan automatische verwijdering van 126jj-gegevens na vier weken, hetgeen in strijd is met artikel 126jj lid 2 Sv, artikel 9 lid 5 van het Besluit en artikel 3 van de Regeling.

- II. De Staat te verbieden om de gegevens die worden vastgelegd en bewaard op grond van artikel 126jj Sv, het Besluit en de Regeling, te verzamelen en/of te raadplegen totdat de Staat de door uw Hof geconstateerde onder I uiteengezette gebreken heeft geadresseerd zodat niet langer sprake is van enige strijd met artikel 8 EVRM en de artikelen 7 en 8 Handvest.

2. De Staat te veroordelen in de proceskosten van beide instanties, met inbegrip van de nakosten, te vermeerderen met de wettelijke rente ex artikel 6:119a BW, althans artikel 6:119 BW, over dit bedrag vanaf 14 dagen na de datum van de uitspraak tot aan de dag van betaling.

Privacy First kan de BTW niet verrekenen.

13 januari 2025

Advocaat

Behandeld door : S. E. J. P. van den Berg, I. Hajema, A. van Vugt, L.J. Böhmer
Correspondentie : 94700, NL-1090 GS Amsterdam
Telefoon : +31 20 301 63 51
Fax : +31 20 301 63 33
E-mail : fietje.vandenberg@cms-dsb.com
Referentie : SEJPvdB/2024/0156

PRODUCTIELIJST

- Productie PF-001 Brief van de politie aan de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 22 november 2023, inclusief het rapport van KPMG m.b.t. de door KPMG uitgevoerde audit van het Argus-systeem over 2022.
- Productie PF-002 Cameraplan 126jj Sv – Q1 2024.
- Productie PF-003 Rapportage m.b.t. de inzet van mobiele camera's in 2021.
- Productie PF-004 De rapportages m.b.t. de inzet van mobiele camera's in 2024.
- Productie PF-005** Artikel Follow the Money "*De politie bewaart alles, van iedereen, altijd. Dat is in strijd met de wet*" d.d. 16 oktober 2024.
- Productie PF-006** Brief van de politie aan de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 18 september 2024, inclusief het Privacy assurancerapport inzake ANPR-gegevens (126jj) NOREA Richtlijn 3000A, type II over de periode 1 januari 2023 t/m 31 december 2023.
- Productie PF-007** Analyse inzet vaste camera's van 2021 t/m 2024.
- Productie PF-008** Onderzoeksrapport Beveiligingsproces van staatsgeheime/vertrouwelijke informatie bij NCTV en politie van de Auditdienst Rijk d.d. 29 november 2024.